

YOBU

Yá pò kú láe bee guuo

Yobu lá dàale ní yá pò Yobupi lèoe (1-2). Yobuá gbēmaae mé dúnia pópíi pèewà. N beeo a gi de náaide ũ Luae. Ké Lua báaadàaàgu yáí yà? Gwa lá aà pópíio míde píi, aà àizeeo ní aà néo ní aafia pò a vío ní pò pò a vío píi. Baa ké àle taasike, à gí lé Lua náaikεε.

Lua ì séwano kpelewa ni? Lá Yobu ì yáke a zéwa, bóyáí yāvāipi aà lèii? Aà gbēna gbēon àaōo òè aa mè, tàae pò a kè go mé lé aà gbē. Beewa ò aale yágaga ní kōo, yápi ku lápi guoguo (3-31). Gbēon àaōpio lé felekaayāo o'o. Yobu sō à gí an yá pò aale o beei, ò à yázāsímá à mè: Yázede kuo, váikenaō yá mé ì gé ae. A gí yá pò a gbēnaō zèopíoi, ò à zè ní a tàaesaidεεo.

Gbēpāle yāsè lo, aà tón Elihu (32-37), ò àle wεεε à yá pò Yobu lé oō εεbo. A mè Lua ì yā'la zī gbēnazīnawa lezaawà yáie, gbēe a fō o Luaè aà azīa yáō séle siue sōo.

Gbezā ò Lua ledà yápiu azīa sa (38.1-42.6). I we Yobuwao, āma à yāgbèagbεawà. Yobu yá pò a zāwàò dō sa, à yá pò á a gbadōo ò.

Lápi yá làa ní yá pò Yobu lè gbezāoe (42.7-17). Lua mè Yobu yá na de aà gbēnapíio pólá, ò à èa pò pò Yobu ví yāa kàfiè leε pla.

Setāu kōnikεa Yobue séia

¹ Gõee ku yãa Uzu bùsuu, aà tón Yobu. Gbẽmaae, a tàae v̄io. A Lua v̄ia v̄i mé à mikè yãv̄aiwa. ² A negõeo v̄i gbẽon sopla, nenõeo gbẽon aaõ. ³ A são v̄i mèn àaasõõo lee sopla, yiongoõ àaa gẽo, zuo àaa sõo, zàa'inao àaa pla ní basõo, mé aà zikenao dasi maamaa. Aà zõo de gukpe oi gbépiia. ⁴ Aà negõeo ì blekekõe be ní beo, aai ní dāepio sisi aa mo poble aa v̄emiir̄no. ⁵ Tó aa bleblè wa làa pii, Yobu ì ní sisi à gbábõné. I fele kockõ ì sa pó w̄i a pó káteu à tékũ o an baadee, ì me: Wiliõ dõo ma néo duunakè aa dèe ní Luao ní s̄su. Maa Yobu ì ke gõõpii.

⁶ Gõõewa luabe gbãadeo* m̀ s̄ Dii ae, mé Setãu kú ní guu. ⁷ Ǿ Dii ò Setãue: N bõ má ní? A wèwà à mè: Málè bebe, málè liaa dúniaue. ⁸ Ǿ Dii òè: N ma zòblena Yobu èa? Aà sáa kú dúniauo. Gbẽmaae, a tàae v̄io. A ma v̄ia v̄i mé à mikè yãv̄aiwa. ⁹ Ǿ Setãu† ò Dii: Yobu n v̄ia v̄i pã nee? ¹⁰ Ni oliaaazi ní aà beo ní pó pó a v̄i gupiiõo lé? N báaadà aà z̄iu, õ aà póo l̄igua. ¹¹ Ǿbõ na aà pówa pii n̄ gwa, a yãv̄ai o n musue. ¹² Ǿ Dii òè: Ma aà póo n̄n̄e ní z̄i pii, ama n̄su okã aà mewao. Ǿ Setãu b̀ Dii kíi.

¹³ Gõõewa Yobu negõeo ní aà nenõeo lé poble, aale v̄emi ní v̄i be. ¹⁴ Ǿ gbẽe m̀ Yobu kíi à mè: Zuo lé sapa mé zàa'inao lé s̄e ble ní sae, ¹⁵ õ Sebaõ lèlemá aa ní naaa wà tàò, aa ní dānao dède ní f̄endao. Mám̄e ma bõ mado, ma mo a baokpain̄e. ¹⁶ I yã'o a làao, õ gbēp̄ale m̀ à mè: Lua s̄u n s̄a kp̄asaõwa, aa tekũ, an dānao ḡaga. Mám̄e ma bõ mado, ma mo a baokpain̄e. ¹⁷ I yã'o a làao, õ gbēp̄ale m̀ à mè: Kaladeõ k̄kpaalè ḡali aaõ, aa m̀ lèl̄e n yiongoõwa,

* **1:6** N Ebelu yáo wà mè Lua néo. Daa 6.2 gwa. † **1:9** Zia 12.10

aa ní dānao dèdè ní fēndao. Mámε ma bo mado, ma mo a baokpainε. ¹⁸ I yá'o a làao, ̄ gbēpāle mò à mè: N neḡōεo ní n nenōεo lé poble, aale vēemi ní vīi be, ¹⁹ ̄ zàa'ian gbāa kàka à bō guwaiwaiu, à sù ní kpé gola síiōwa, ̄ à kwè kà népiola, aa gāga. Mámε ma bo mado, ma mo a baokpainε.

²⁰ Yobu fēle à a ula ga kē, à a mi bō. ̄ à wùle a gbεeu à misiile Luaε ²¹ à mè:

Ma bo ma da gbεeu oḡiie,

mé má εa ta oḡiie.‡

Dii kpàa, ̄ à èa sia,

ma sáaukè ní Diio.

²² Apīi guu Yobu i duunakεo, i Lua tàae eo.

2

Setāu kōnikεa Yobuε ḡēn plaade

¹ Gōōewa luabe gbāadepiō èa mò sī Dii aε mé Setāu kú ní guu. A zè Dii aε, ² ̄ Dii aà là à mè: N bo má ni? A wèwà à mè: Mále bebe, malé liaa dúniaue. ³ ̄ Dii òè: N ma zòblena Yobu èa? Aà sáa kú dúniauo. Gbēmaae, a tàae vīo. A ma vīa vī mé à mikè yāvāiwa. Baa ké n ma swāfēè, ma músi kpàaàzi pā, à ḡi ku tàaesai e tia. ⁴ ̄ Setāu òè: Kemεε, má kenε. Pó pó gbé vī píi a kpa a misia yái. ⁵ ̄ bo na aà mewa n gwa. A yāvāi o n musuε. ⁶ ̄ Dii òè: Ma aà nàne n ozi, āma n̄su n̄ aà deo.

⁷ Setāu bō Dii kīi, ̄ à sáne vāi zī Yobuwa sea za aà kèsewa e à ḡè pè aà minanguo. ⁸ ̄ Yobu tàaso sè à ḡè zòle tufua, àle azīa waò. ⁹ Aà na òè: Nyō gi n̄yō ku tàaesai e tia yà? Yāvāi o Lua musu, ní ga. ¹⁰ ̄ a òè:

‡ 1:21 1Tim 6.7

Nlɛ yā'o lán nɔɛ sɔŭwa. Maa wáɔ e Luawa, wá vāi e bo yó? Apíi guu Yobu i duunake a yā'oa guuo.

Yobu gbēnaɔ mɔa aà gwai

¹¹ Ké Yobu gbēna gbēɔn àaɔɔ taasi pɔ aà lèɔ bao mà, an baade bɔ a be aa kɔ kàaa, ɔ aa gè sósobi keiè, wi aà nòse níniè. An tón ke: Temani gbé Elifaza, Sua gbé Bilidada ní Naama gbé Zofaao. ¹² Ké aa aà wɛpà za kàaa, aai aà dɔ bo, ɔ aa ɔɔbɔ, baade a ula ga kè, ɔ aa bùsu dā zù musu ní mia. ¹³ ɔ aa z̀lɛaàɔ tɔɔɛ gɔɔ soplá fáane ní gwāasínao. An gbēe i yāe oèo, asa aa è lá aà wēnakea kè zɔɔ maamaa.

3

Yobu sakaa a igɔɔu

¹ Bee gbɛa Yobu yāsè à sakà a igɔɔu ² à mè:

³ To ma igɔɔ bāde

gwāasína pɔ wà mè wà ma iupi.*

⁴ To gɔɔpi lí gusia ũ.

Kua musu Lua su a yādao,
asu to gupuuo.

⁵ To gusia nínií kūaa gɔɔpiwa,
to luabesiana kúlewà,
to gusia gèele daala.

⁶ Gwāasínapi sɔ, aà siakū maamaa,
wasu da wè gɔɔ guu bo,
wasu nao mɔ gɔɔ guuo.

⁷ To gwāasínapi fiikū,
gula su àɔ dɔ gɔɔ beeo.

⁸ Pɔdamade pɔ aali tó íatɛ gupuuo
láaizií gɔɔpiwa.

* 3:3 Zel 20.14

⁹ To a gudɔɛia saanaɔ siakū,
wi gudɔa dā pā, gu a kēo.

¹⁰ Asa gɔɔpi i ma da neasakpe zé tamεεo,
a tò ma wεsɪ taasile.

¹¹ Akεa wi ma i γε ũ yāao ni?

Býyāi mi bɔ gbεeu mà ta gɔɔo ni?

¹² Akεa wà ma kpa gbáai?

Býyāi wà yó kpaa má m̄i?

¹³ Tó ma ga yāa, d̄s má kú kílíkili,

d̄s ma i'ò ma kámabò

¹⁴ ní kíaɔ ní dúnia lεdamade
pó aa kpé zio kèkε dò níziεo,

¹⁵ kía pó aa vua kàaanziɔ,

mé aa ánuusu kà ní kpé paio.

¹⁶ A maa yāa wà ma ví lán nɔbɔεawa,

lán né pó mò gè, i dúnia eowa.

¹⁷ Wek̄i vāikεnaɔ ì ní zɔa tóu,

mé yèεsaideɔ ì kámabou.

¹⁸ Z̄izɔɔ ì íampak̄i e we,

aali ní wεtānaɔ lɔɔ ma lɔɔ.

¹⁹ Gbāadeɔ ní táaaɔ ku we pii,

mé zɔ líɔ de a dii pó ũ we lɔɔ.

²⁰ Býyāi Lua ì gupu wēnadeɔne

ní gbé pó an nòse òɔkpaaci?

²¹ Aai wεεε ga mó ní sé, ìli mɔɔ, †
aaí kpálek̄ei de lá w̄i ke ɔdaila.

²² Tó aa gè t̄éεnau, an pɔ ì ke na,
an nòse ì yáalɔ maamaa.

²³ Gbé pó d̄s gu pó á kúuon ma ũ,

† 3:21 Zia 9.6

Lua kaa liamazi gupiiu.

²⁴ Wea zàũzaũ mé ma poblea ũ,
ma aaukea i bɔle ma léu lán íwa.

²⁵ Yá pó má a vía ví mé ma le,
yá pó ma ká gũ mé pĩlaa.

²⁶ Má kú niεo, má kú kílikilio.
Mi e kámabòo, gili mé gẽmagu.

4

Gbé pó Lua i aà toto mé báaa ví

¹ Ǿ Temani gbé Elifaza yázāsìwà à mè:

² Tó gbé wɔɔ fɔ̀ yá'òne, ríyɔ̀ menaðoa?
Asa ma lé a fɔ̀ àɔ kpaaũao.

³ Gwa, n lɛdà gbéɔwa dasi,
n gbé pó an yèεε làaɔ gbà sɔ̀.

⁴ N yá gbé pó lé fuɔ̀ sè lesi,
n gbé pó naaleaɔ gbà gbāa.

⁵ Ké yá n le sa sɔ̀, ríle fu,
ké à n le, ɔ̀ bìli n kũ.

⁶ N viakεa Luaε lí tó n mi àɔ daa íao lé?
N kua tàaesai lí tó n nòse àɔ daa doũo lé?

⁷ Làasooke!
Déme i yāe keo, ɔ̀ à mĩdei?

Ghẽmaa ku má ɔ̀ wà aà suumpai?

⁸ Gbé pó vāi sa pà à yākele tɔ̀wà,
mále e bee mé i bɔlèè.

⁹ Lua lé'iana i aà midε,
aà pɔ̀bɔa a níu i aà tòbɔzɔ̀.

¹⁰ Aà kāaa lán nòɔmusuwa lé i ká,
Lua i aà swaa é'èè.

¹¹ I ga lán nòɔmusu pó nò wèεε kùawàwa,
aà néo i fāaa.

12 Yákpāina m̀̀a íana guu,
 yápi feena g̀̀e ma swáú,
 13 ɔ̀̀ɔ̀ p̀̀o mále nana yàaa o gwāasina,
 ɔ̀̀ɔ̀ p̀̀o izɔ̀̀ɔ̀ daa gbéɔ̀la.
 14 Via ma kũ, mále lualua,
 ma m̀̀e búu lé dee.
 15 Iana ma oa pà,
 ma m̀̀eká f̀̀e s̀̀i.
 16 A z̀̀e, mi a taa d̀̀o,
 p̀̀opi ku ma ae,
 ɔ̀̀ ma aà l̀̀o kpáina mà à m̀̀e:
 17 Gb̀̀enazina yá aɔ̀ na Luae?
 Déme a f̀̀o àɔ̀ z̀̀e a Kena ae?
 18 Lá Lua lí a malaikaɔ̀ náaikεo,
 mé ì a z̀̀ɔ̀blenapiɔ̀ tàae e,
 19 wa wá gbé p̀̀o wá me de g̀̀i kpé ũ,
 mé wá daalea de bùsu giina ũ,*
 wí wá suumpa lán kitolowa p̀̀o oa?
 20 Za k̀̀o e oosi gbéɔ̀ ì gaga,
 aaí s̀̀aale e ɔ̀̀ɔ̀pii, wíli ń f̀̀ankεo.
 21 Lua ì ń kpépi gbapele wolene,
 ɔ̀̀ aaí ga ɔ̀̀nɔ̀k̀̀usai.

5

1 Lezu sa ǹ̀ ma, tó gb̀̀e a wema.
 Malaika kpele ńyɔ̀ liliwàì?
 2 Sɔ̀ũ ì ga a yákuáinɔ̀ yáì,
 m̀̀saide ì kpagua a weɔ̀banε yáì.
 3 Má è sɔ̀ũ z̀̀inap̀̀e,
 ɔ̀̀ z̀̀inapi ỳ̀ò kándo.

* 4:19 Daa 2.7, 3.19

⁴ Àà n̄́ k̄̀e aafia z̄́ewa,
w̄́ n̄́ yá mál̄́n̄́é yákp̄́al̄́ek̄́ek̄́i,
gb̄́e lí z̄́eín̄́o.

⁵ N̄́and̄́en̄́aò aà buap̄́oò bl̄́e,
baa p̄́o p̄́o à l̄́kaa l̄́iài,
imid̄́en̄́aò l̄́ua aà àiz̄́ei.

⁶ Yá'ia lí b̄́ol̄́e b̄́usuwao,
yá'õma lí b̄́ol̄́e t̄́ol̄́ewao.

⁷ Kási lá tek̄́ona ḡ́ea musu sea vío,
màa gb̄́é p̄́o wa ì p̄́í ì yá'ia e.

⁸ Tó máme s̄́o, má gb̄́ea Luawa,
mí a yá kp̄́al̄́e aà ḡ́eẏí.

⁹ I yáẏoò p̄́o wa f̄́o a gbad̄́o ke,
wa f̄́o aà yáb̄́ons̄́aek̄́eò l̄́e d̄́o.

¹⁰ I to lou ma dúnī́au,
ì to a í d̄́agua s̄́esaou.

¹¹ I gb̄́é kp̄́eenaò se les̄́í,
ì oosisinaò da p̄́onau.

¹² I yá p̄́o k̄́n̄́ideò l̄́e yá gboo,
ké an̄́ oò su àò báaa vío yáí.

¹³ I òn̄́onaò kú n̄́ k̄́nik̄́ea guu,*
ì to yáfuangbanaò ledama ke p̄́ã.

¹⁴ Gu ìò siané f̄́ãane,
aai oò malemale ìat̄́e gb̄́aa z̄́á lán gwáwa.

¹⁵ I taas̄́ideò b̄́o ga l̄́eẏí,
ì n̄́ b̄́o gb̄́aam̄́oned̄́eò oẏí.

¹⁶ Ayám̄́eto gb̄́aasaideò w̄́e aò d̄́oàzi,
yákp̄́aanlak̄́enaò i ke kȳ́ó.

¹⁷ Báaaden gb̄́é p̄́o Lua ì aà toto ù.

* 5:13 1Kln 3.19

Tó Gbāapiide lé n swāgaga, ńsu gio.†

18 Asa ì gbé ké'la, ń ì aà bɔ gwa,

ì gbé wíwi, ń ì aà gbágbá.‡

19 A n bɔ taasiu gēn soolo,

baa tó a dea, a n neo.

20 A n si gawa nɔana gɔɔ,

a n bɔ fēnda lézì zìlau.

21 Dii a kàedanzi ké wasu yādɔmao yáí.

Tó músi m̀, vía a n kũo.

22 Nyɔ músi ní nɔanao yáalo,

nyɔ vlake wàioneo.

23 Asa á kō yāma ní gbɛɔ, n bú a gbɛ kao,

nyɔɔ na ní sēanɔɔɔ,

24 níɔ dō ké n ua aɔ na.

Tó n ge n kpásau, pɔe a kēsāo.

25 Nyɔ dō ké n néɔ aɔɔ dasi,

n buiɔ ligua lán sēwa.

26 Nyɔ zikūe, ní gbasa ga

lán ése pó wa kē a gɔɔwawa.

27 Ké wa ɔlì yápiu, lá wá èn we.

Yápi sí, ní dō nzia yá ũ.

6

Yobu zɔadɔa a gbēnawa

1 Yobu yázāsiwà à mè:

2 Tó wa fɔ zaada ma yá'ɔmau wà yɔ,

tó wa fɔ músi pó ma le yɔ lé,

3 a gbia aɔ de ísiale ũfāala.

A yáí tò ma yāyaaa'ò.

4 Gbāapiide kao ma kũ,

† 5:17 Yaa 3.11, Ebe 12.5 ‡ 5:18 Oze 6.1

a sɛwɛ lé taale ma nisinau.

Pó pɔ́ Lua í ìadaomáɔ́ ìiamazi.

⁵ Tó zàa'ina sɛ̀ è lé ble, í wiilɛɛ?

Tó zu lé pèlɛ tàaaɔ, í ɔ̀lɔbe?

⁶ Wí pɔ́ sùusuu ble wisisaie?

Kogbepuana í ɔ̀ nae?

⁷ Ma nisina ye ble bee taaiɔ,

í to ma gua àɔ ye kpaaaɛ.

⁸ Tó ma yá pɔ́ má gbèa è lé!

Lua ma ka yá pɔ́ ma wé dɔ̀ipiwa.

⁹ Lua ma suumpa lé!

Aà ɔ̀tɔa aà ma gyawil!

¹⁰ Ma nòsɛ i gbasa níni,

ma pɔ́ ɔ̀ na,

baa ké ma wāwā gi ku,

asa mi lelekpa Lua pɔ́ a kua adoazio.

¹¹ Ma yèèè kà mà gi màɔ kue?

Ma wèni gɔ́a kà mà menakɛɛ?

¹² Ma gbāa kà gbewa yà?

Ma mɛ á mɔ̀gotè yà?

¹³ Má fɔ́ kaakaanake ɔ̀ɔ,

wà ma bɔa maa zé tà.

¹⁴ A kù pɔ̀siade gbènaɔ gbèkɛkɛè,

ké asu viakɛa Gbāapiideɛ too yáí.

¹⁵ Ma gbéɔ náai de lán swa pɔ́ a í ɔ̀ bawa,

lán swa'ona pɔ́ a í ɔ̀ gèzɛawa.

¹⁶ I pa buzie, a í ɔ̀ ke dùuduu

lougbe ní nɛɛzio yɔa yáí,

¹⁷ ɔ́ a í ɔ̀ ba saɛ, a ɛ́ ɔ̀ tékù,

a í ɔ̀ sãalɛ íatè gbāa zá.

- 18 Tágεnao ì kē zéwa,
aaí sí guwaiwaiu aa ga we.
- 19 Tema tagεnao ì í wεεε swapiu,
Seba laatanao wé Ìo dō ípizi.
- 20 Tó aa kà, an gεε ì gō kpá ní wéi,
aa í'ea náai ví we, ò tãmaa ní né.
- 21 Maa ápio sō, mi pœ ewáo,
ké a yāpāsi pó ma le è, vía á kú.
- 22 Ma pœ gbèawá yà?
Má òé à ma gba pó á gbāa léu yà?
- 23 Ma mè à ma bō ibεεo ozi yà?
Má òé à ma si gbé pásíowae?
- 24 A yá pó ma zāwà ołmεε,
í ma wé kémεε, mí níε.
- 25 Yázede oané mé zεví,
ãma ma bèε pó á bō zεvío.
- 26 A ye yáasi pó má kèo bèεbo yà?
I tãmaasaide yá gwa yāboε ũ yà?
- 27 A líkpa netone sea yá musu,
á á gbēna kpámá oda'ea yái.
- 28 A yá na, à lili à ma gwa.
Ma wé ao pe á wéu, mío εεtoéa?
- 29 A sue! Asu ma yá gwa koleao.
A εa làasooke, ma yá mé zεví.
- 30 Ma ledà yākpaanlau yāae?
Má yāvāi dō noa?

7

Yobu zɔadɔa Luawa

- ¹ Gbēnazina kua dúniauá dēεε.

Àa kua de lán gbèwina kuawae,
² lán zo pọ́ lé ue nide kuawa,
 ge gbèwina pọ́ a wé ịb ɔ a aseai.
³ Ma luakpama mé kua pã ũ mọ́ n mọ́,
 Lua ma da taasiu gwá n gwáo.
⁴ Tó ma wule, mi me má fẹ́le bọ́e ni?
 Gwáasina ịb gbàa, miọ pelembo e gu ge dọd.
⁵ Kọ́ n bọ́tẹ́e fi fi ma mewa,
 ma mēbaa kàsaakũ, ịb ịbọ.
⁶ Ma gọ́ọ ịb gē n bao lán zwàatāna kọ́zuaawa,
 ịb gēzẹa wẹdọa pọ́i sai.

⁷ Lua, dō ké ma wēni de lán lé'ianawae,
 má aafia'e bau ịbọ.
⁸ Lá nle ma e, nýọ ma e ịbọ.
 Nyọ wékpalemazi, kási máọ ku ịbọ.
⁹ Lá luabepuana ị gusike à gēzẹa,
 màa gbé pọ́ tà bẹdau lí fẹ́leo.
¹⁰ Ili ea su a bẹ ịbọ,
 aà yá lí ɔ aà bẹdegu ịbọ.
¹¹ Ayāmeto má a lé kpaauo,
 má yá'o ma yeelẹa guu,
 má zọaka ma nọse ọ́kpaayáí.
¹² Isia ge kpọ gbènẹn ma ũ
 ké ni ma dọ́aa?
¹³ Tó ma mē ma lii a ma sọ dadoũ,
 ge ma wúlebo a ma nọse nínimee,
¹⁴ ọ́ ni to vĩa ma kũ nana guu,
 ni to gili gēmagu wépfungu'eau.
¹⁵ Ma waa fía a kemee na de ké beea,
 ga maamee de ma wáwáe beea.
¹⁶ Mi saka ma wēnigu,

má ye màò ku gɔɔpiio.
Ma tó tɛɛɛ, asa ma kua ku pɔɛ léio.

17 Bón gbɛnazina ũ ké niò aà káfi,
niò làasookɛ aà yáwai?*

18 Niò aà tàasika lá gu lé dɔ,
niò aà lɛ n̄ aà gwa gɔɔpii.

19 Nyɔ̄ n wé woa baa yɔɔ
mà e lé'i mó yá?

20 Ma duunakè yá? Bó má kènɛi?
Gbɛnazingwana, àkɛa n ma kɛ n pɔɔɛa ũi?
Ma gɔ̄nɛ aso ũ yá?

21 Bóyái nili ma tàaɛɔ kɛa
n̄ ma duuna woloao ni?
Asa má gɛ̄ tɛ̄nau tia, máò ku lɔo,
nyɔ̄ kpálekɛmazi, nyɔ̄ ma eo.

8

Baade i a tàae gbɛ'eɛ

- 1 ɔ Sua gbé Bilidada yázásiwà à mè:
2 Nyɔ̄ yá bee taa o e bɔɛ ni?
Nlɛ yáɔlɛ bùuu.
3 Lua i yázɛde fuangbaa?
Gbãapiide i yámaa bãɛa?
4 Lá n néɔ duunakèè,
a tò aa n̄ tàaɛɔ gbɛ'è.
5 Tó n Lua kíi wɛɛlɛ,
mé n sùuugbèa Gbãapiidepiwa,
6 tó n gbási v̄io mé n̄ maa,
baa e tia a fɛlɛ n wɛnagwa,

* 7:17 Soũ 8.4, 144.3

i n be yá gǫgōne a zéwa.

⁷ N gwea káau a keεε pɔe ũo,
n gwea gbεzã aɔ káfia vɪ maamaae.

⁸ Gbé zio la,
ní ōno pó an dezio kpálekèi dō.

⁹ Asa né zíanaon wá ũ, wá yãe dōo,
wá kua dúniau ì gēzεa lán uenawae.

¹⁰ Gbé zipio yá a n wé kēo lé?
Aa ní nòse guu yã'one.

¹¹ Kεfu ì ke maa dānasaie?
Fee ì zōkū isaia?

¹² Tó wi zōo, baa ní a lál'isikεo,
a lál' ì giigaga àa de sēola píi.

¹³ Maa a de ní gbé pó Lua yá sãaàguo,
beewa tãmaa a luayādansai né.

¹⁴ Sɔuba nian do ò ì a náaike,
dānsaba ò ì gbãa'ewà.

¹⁵ I sōkpale bapizi,
ò bapi lí fō aà kùo.
I didi bapiwa, ò bapi ì fua.

¹⁶ A gōnao ì dagua káau
lán lí pó ò í vɪ íatē gbãaiwa,

¹⁷ ò a zínao ì fiakōi gu gbεdeu,
ì gē gbεou.

¹⁸ Tó wa ga wòε a pékí,
gupi ì lelekpaaàzi à me:
Má n dō yãao.

¹⁹ Zé pó a sèpi pona lén we,
ò pɔpáleo ì bolε tɔlepiwa.

²⁰ Lua lí gí tàesaidezio fá,

mé ìli vāikenaᵋ gba gbāao.

²¹ A to ñ yáalᵋ tia,

ní kúkuake.

²² A wida n zangudeᵋwa,

gbēvāipiᵋ be a gō bezia ũ.

9

Lua gbāa demala

¹ Ǿ Yobu mē:

² Sīanaε, má dō màa.

Kpelewa gbēnazina yá aᵋ na Luaεi?

³ Tó gbé ye lekpaakeaàᵋ,

yá mēn àaa sᵋo guu a fō mēndo zásiwàᵋ.

⁴ Aà òᵋ kè zài mé aà gbāa zōᵋ.

Démε a fō giè, ade i bᵋ aafiai?

⁵ I gbèsisᵋ sᵋ, aaliᵋ dōᵋ,

ì ní fuangba ní pᵋkūmao.

⁶ I tᵋle lualua à sᵋ,

ì to a gbapeleᵋ ziazia.

⁷ I yā'o ìatēε, ò ì gí bilēi,

ì pᵋku saanaᵋla.

⁸ Ǿmε musu kpàle ado,

ì táa'o ísia ikooaᵋwa.

⁹ A saanaᵋ kè gudoᵋ,

Kífēnena ní Ko neadeo*

ní pᵋ pᵋ kú gεmidᵋkii oiᵋ píi.

¹⁰ I yāzᵋke, wili fō dᵋᵋ,

ì yābᵋnsaᵋ ke, a lé vᵋᵋ.

¹¹ I gēmala, mili aà eo,

ì gēzεa, mili aà wépao.

¹² I pᵋ símá, déme a fō gièi?

* **9:9** Amᵋ 5.8

Déme a f̄s oè, b́ó r̄le ke màaii?
 13 Lua lí to a p̄okũma kp̄àleo,
 baa Il̄en̄ōbō z̄s̄ō† d̄on̄ledēo vl̄an̄auè.

14 Mapi s̄o má f̄s yá z̄āsiwàe?
 Má f̄s l̄ekpaakeān̄ōe?

15 Baa tó ma yá na,
 má f̄s wewào.

Ɔme ma yákp̄al̄ekena ũ,
 sema mà s̄uuugbeawà.

16 Tó ma l̄ez̄uāazi mé a wèa,
 a yāmaae? Mi sio.

17 I ma gb̄ēgb̄ē yá ȳōna yáie,
 ì ma kē'ia kp̄élekp̄ele p̄ā.

18 Ili tó ma wek̄ii eo,
 ì ma tó ní n̄s̄epusuōe.

19 Tó gb̄āa yáe, āapi mé z̄s̄ō.
 Tó yá ḡōḡōae s̄o, déme a āa s̄isii?

20 Tó ma m̄e ma yá mé na,
 ma lé a yādamalae.

Tó ma m̄e má tàae v̄io,
 a ma ēbōe.

21 Má tàae v̄ioa? A yāe v̄i lo,
 mi saka maz̄ia w̄ēniu.

22 Yā doũe, asa lá m̄ále o,
 ì tàaesaid̄ēo ní gb̄ēv̄aīo mid̄e p̄ii.

23 Tó yá m̄o ga ìné k̄ándo,
 ì tàaesaid̄ēo láanikēo ní yā'ea guu.

24 Tó b̄usu ḡō gb̄ēv̄aīo ōz̄i,
 ì p̄oku yákp̄al̄ekenāo w̄éae.
 Tó āapi no, dé ni?

† 9:13 Isa 30.7

²⁵ Ma gɔɔɔ gɛa wãa de bàalenala,
aale tá ní bao, a kee nao.

²⁶ Aale gu baa ví lán kefu gó'ilenawa,
lán kúu sua pówawa.

²⁷ Baa tó ma mē má yá pó má kúa bɔ ma nòseu,
mí a oa wee mà yákpáinadó,

²⁸ ma wāwā a iwāa ka ma pɔae.
Má dō ké nýõ to yá bɔmanɔ nao.

²⁹ Lá wàle ma gwa tàaede ũ,
bóyái má ìada maziawa pã bi?

³⁰ Baa tó ma zu'ò ní mɔsɔnao,
ge ma a ɔ pìpi ní kasagbɔo,

³¹ nýõ ma zu è pèleadeue.
Baa ma pɔkasaɔ aao ye ma gíyáio.

³² A de gbēnazina ũ lamawao.
Má fõ yázāsiwà

wà gbasa gé yákpalekekii sãnuo.

³³ Tó gbēe kú wá kóo ũ,
aɔ iko víwá wá gbēɔn pla wápii,

³⁴ i àà go'ɔ ze lé,
vía zɔɔ pó mále keè a gé ae bo.

³⁵ Má víakeè bo, mío yã'o,
asa má dō maziawa,
má de lá wàle ewao.

10

Ma dea yáí Lua tò wà ma ii

¹ Ma kpasa ní ma wēnio,
má yá pó má kúa o sa.

Pɔsia guu má yābɔle sa.

² Má o Luae: Nsu yādamalao.

Yá pó ní èa omee.

³ Gbãamɔa mapi n ɔgbεε kàngu yà?

N bɔ ma kpε,

ɔ n ze ní gběváiɔ lekpaafíaoa?

⁴ Wá wé dou yà?

Gudoũ ni e ní gběnazínaoa?

⁵ N wěni geseũ lán wá pówá yà?

N kua muaa ní wá gběnazínaɔ yà?

⁶⁻⁷ Lá ní dǝ taaeden ma ũo,

mé gběe ku aà ma bɔ n ɔzío,

a yáí n kpáleké ma yāváiɔi,

n ma duuna táasikàa?

⁸ N ma ikàsa ní nzia ɔo,

ɔ níyɔ ɛa n ma tòbzɔ saa?

⁹ Ké n ma ke ní bèleo, a yá dɔngu.

Nyɔ ɛa n ma ke bùsuti ũ lo yà?

¹⁰ Ni ma kása nɔ'itēna ũ lán ví'ipuwao lé?

Ni to ma i lán ví iawao lé?

¹¹ N baa ní bàasio dàmalá,

n ma wáɔ pèpekɔwa ní kíɔ.

¹² N gběke guu n ma gba wěni,

n ma dǝa, n ɔkù ma nisínala.

¹³ Ma n láasoo dǝ sa,

yá pɔ ulea n sɔun ke:

¹⁴ Tó ma duunakè, niɔ wétemazi,

nili tó ma bɔ pã ma taaeɔ yá musuo.

¹⁵ Waiyoo mapi, tó taaeden ma ũ.

Baa tó ma yá na, má fɔ mida íao,

asa wí ma kũ, taasi ma kũ gbãa.

¹⁶ Tó ma su midà ía,

ni lolemazi lán nòɔmusuwa,

ní ɛa n n gbãa bɔnsae mɔmεε.

- 7 Nyõ fõ ñ Lua asii dõa?
 Nyõ bɔ Gbãapiide zõɔke léwae?
 8 A lesi de luabea, nyõ ke kpelewa ni?
 A zã de bedaa, nyõ fõ ñ dõe?
 9 A zõɔ de tɔɔlea, a lé vïo,
 a yàasa de ísïaa maamaa.
 10 Tó à mò gbé kù a dàkpɛu,
 mé àle yákpalekeaàno,
 déme a fõ gii?
 11 A mɔafilideɔ dõ fá!
 Tó à vāikea è, ìli a yādao lé?
 12 Lá zàa'ina lí ne'i gbēnazina ũo,
 màa nòsesaide lí ònɔkũo.
- 13 Tó n n nòse wè Luae,
 mé n ɔsè musu wabikea guu,
 14 tó n nzia gà duunae,
 mé yāvāi i zõlekii e n beo,
 15 n mi aɔ daa ía sāsaiɛ,
 nyõ zedɔ vīasai.
- 16 N taasi yá i sāngu,
 a dɔangu iɔ de lán í gēa zéawa.
 17 N kua i teke de fáane íatēa,
 gusia pó ní kúu i pu lán gudɔawa.
 18 N sɔ aɔ dilea, n nòse iɔ daa dou,
 n laai aɔ kpalea, níɔ i'ò ní a nao kau.
 19 Nyõ ɔli nziaú,
 gbēe yá a iwāa ka n pɔao,
 baade a wɛɛɛ àɔ nanno.
 20 Gbēvāiɔ yiongo lébaa dõa,
 aa bɔkii eo, yá pó gònéné mé ga ũ.

12

Lua mé gbāa ví

¹ Ǿ Yobu yāsè à mè:

² Sīanaε, áμε a maa gbéǵne sa lá!

Ǿ áλε e tó a ga, ǵno mīden we.

³ Mapi sǵ má nǵse ví lááwaε,

má késāaázio,

déμε a fu yá pǵ áλε ǵwai?

⁴ Ma gbé pǵ ma lezù Luazi a wèa,

ma gǵ pǵ yáalǵa ũ ma gbēnaǵne.

Ma gbé pǵ ma yá na mé má taaε vío,

ma gǵ pǵ yáalǵa ũ.

⁵ Gbé pǵ aa ku niεniεǵ

ǵ gbé pǵ músi ní léǵ gwa pāε,

aaǵ saka gbé pǵ kpàguaǵgu.

⁶ Gbéblenaǵ sǵ aaǵ zǵlea ní be ní laaiwa,

lualewena pǵ an gbāa de ní lua ũpǵ ǵ ku dǵdǵa.

⁷ A γε nǵbǵ la, aai yādaé,

à gbea bāǵwa, aai oé.

⁸ A yā'o ní tǵleo, i ǵno daé,

à to kpǵ sélé siué.

⁹ Pǵpǵ píi, an kpele mé gí dǵi

ké Lua mé pǵpii kè ní a gbāoi?

¹⁰ Pǵpii wēni ku aà ǵzǵε

ní gbépii nisǵnao.

¹¹ Lá léna ǵ pǵ í dǵ,

màa swá ǵ yá dǵkǵε.

¹² Gbé zǵ mé ǵno ví,

gbé pǵ wē kèǵ wé mé zǵa.

13 Ɔno ní gbãaoá Lua póε,
 ɛdamá ní wεzεo i bo àà kíε.

14 I pó gboo, wíli fĩ kèkεo,
 i zεtańε, wíli fĩ wεo.

15 I lou zε, gu i giigaga,
 i to loupoo fĩ, tooε i foofĩ.

16 Aàpi mé iko ví ní denlao,
 gbēsāsānao ní gbé sásāo ku àà ɔzĩ nípiiε.

17 I to ɛdamadeo ta kyalesai,
 i to yákpalekenaoo gō mīsaideo ũ.

18 I gala pó kíao kpà gbéone polo,
 ɔ i beɛona ye kíapione.

19 I to sa'onaoo ta kyalesai,
 i gbé pó an zína pèleo fuangba.

20 I to náaideo lé gō kpaaŭa,
 i yázedōa si maezōowa.

21 I saike kpalablenawa,
 i neḡōnaoo gōkebooo polomá.

22 I asiiyā pó kú gusiau biiwàné,
 i bo ní yá pó wa a gbadōoo gupuu.

23 I to buio tooo, ɔ i ní midε,
 i to aa ligua, ɔ i ní fáaa.

24 I to dúnia doanaoo gō mīsai,
 i to aa sásā gugii zεsaideu.

25 Aaĩoo malεmalε gusiau filiasai,
 aaĩoo talaatalaabo lán idenawa.

13

Yobu ye yá'o ní Luao

¹ Ma wé yápio è pii,
 ma swá mà ɔ má dè.

² Lá á d̄sa ví, mà má d̄sa ví s̄s̄,
i ke má k̄és̄aaázi no.

³ Ama Gb̄apiide ò má ye mà yã'oè sa,
má ye gé ní ma yáó Luawaε.

⁴ Apio s̄s̄ i εε liamazi,
gyãegwan giaon á ũ ápii.

⁵ Tó á lé kpaaŭa yãa lé,
wa á dile òn̄on̄o ũε.

⁶ A ma yázε ma,
à swáε ma yázásiawái.

⁷ Yázεsai ò á o Lua ḡεε ũa?
Sásayã ò á o Lua gbεua?

⁸ A yãnakpa Luawa yà?
A yásiaàn̄o yà?

⁹ Tó à wetè á yái, a b̄án̄o nae?
A d̄εwà lá wí d̄ε gb̄enaz̄inawawa yà?

¹⁰ Tó ále yãnakpawà a gbad̄sai,
a á swágagaε.

¹¹ Aà z̄òke a kàadaálo lé?
Viakεaè a t̄wáo lé?

¹² A yã'onεóá t̄ufuε,
yá p̄o a giyyèoaá p̄εεε.

¹³ A n̄ilemεε mà yã'o,
yá p̄o a ma le aà ma le.

¹⁴ B̄óyái má az̄ia pa swaai?
Máo a w̄eni naa ma òz̄i yà?

¹⁵ Gwa, a ye ma dεε, ma wé d̄o p̄ei bo.
N beeo má gí ní maz̄iao aà aε.

¹⁶ Bee a ma b̄o,
asa aà yãdansaīo we m̄o zε aà aεo.

17 A laaido ma yáwa maamaa,
à swásemazi.

18 Ma yá pò má o zé kàle,
má dõ ké ma yá nae.

19 Déme a fõ bõbõmanõ?
Tó wa fõ, má nílee, mí ga.

20 Lua, yá mèn plaε beeo kemεε,
má ulεneo.

21 N n o goa,

ńsu to iwāakampõa kãadamalao.

22 Bee gbea lezumazi, mí mó,
ma gba zé mà yã'o, ní yázãsia.

23 Ma yãvãio ní ma tàaeo kà ũmai?
To mà a tàae ní ma duunao dõ.

24 Akεa níle nzĩa ulεmεε,
ńle ma dile n ibεε ũi?

25 Lakεε pò lé íanse õ ní ye wíwia?

Sè gii õ ní ye é'εa?

26 Ni yá'íkpaá,
ni ma èwaasogõ duuna wi ma musu.

27 Ni ma daliu,
ni ma táa'oa lé dameε,
ni wéte ma yãvãio píi.

28 O ma gõ lán pò vlãa pò li àle lélélélewa,
lán pòkasa pò bleo lé blewa.

14

Gbēnazina kua wēnaū

1 Gbēnazina i bõ nõε kíie,
aà wēni kuluū, iliõ ku yákelesaio.

2 I pia lán lávuwa, i giigaga,
i gēzea lán uenawa, ili gēgēo.

³ Gb^é bee taa ñ ñy^õ w^{ed}òè
 ñ yákpalek^{ea}à^{no}a?

⁴ Gb^é gb^ãlea a f^õ né gb^ãlesai io,
 baa do.

⁵ N gb^ẽnazina g^{oo} d^ĩlèè,
 aà m^o dasile de n yá ùe,
 n aà w^ẽ lé dàè, a f^õ v^ĩao.

⁶ W^ewowà ñ aà to we,
 e aà g^{oo} pa lán gb^èwinawa.

⁷ Baa lí ì saase,
 asa tó wa z^ò, ì ea vl^ãpa^e,
 mé a vl^ã dafupi lí gol^eo.

⁸ Baa tó a z^ĩna zik^ũ t^{oo}le guu,
 mé a mi^ona gà t^éenau,

⁹ tó à í g^ĩmà, a b^ole^e,
 a g^õnak^ẽ lán lí p^o wa bàwa^e.

¹⁰ Tó gb^é gà s^õ, ì w^ũle^a t^elele,
 ì tá, ìli^o ku l^o.

¹¹ Lá ísida'i ì lao,
 mé swa'i ì ba à g^ẽze^a,

¹² màa gb^ẽnazina ì w^ũle, ìli fele l^o.
 E luabe g^e à^o kuo, a vuo,
 a vu ní ipioo.

¹³ Ny^õ ma ul^e b^edauo lé?
 Ny^õ òkumala e n p^o w^èeo lé?
 G^{oo} dil^em^ee we, ma yá i gbasa d^ongu.

¹⁴ Tó gb^é gà, a ea à^o kua?
 Tó màa^e, ma w^é a^o d^o ma vuai
 ma d^ẽkaa guu g^{oo}pi^e.

¹⁵ Ny^õ l^ezumazi, mí wema,

ńyõ n pɔkɛa ea nide.

¹⁶ Tia ńle wéte ma yãkɛaɔi,
gɔɔ bee ńyõ ma duuna yãda lɔɔ.

¹⁷ Nyõ ma tàaɛɔ ka bɔɔu, ní ye ñ dile,
ńyõ kán'ɔ lé ma vãikɛapiɔwa.

¹⁸ Lá gbèsisí ì gboo à yóɔle,
mé sìsì musu gbè gbènɛ ì sɔ,

¹⁹ lá swa'i ì gbɛ yɔɔ,
mé í ì bùsu séle taò,
màa ni to tãmaa gbènazina né.

²⁰ Ni gbãamɔè, ñ ì tá, ìli su lɔɔ,
ni to aà ánuato, aà wé ì lile.

²¹ Tó aà nɛɔ gò gbé gbiao ũ, a mao,
tó gbé yáfūnaɔne sɔ, aɔ dɔɔ.

²² Wãwã ñ aɔ ma ado,
aàzía ó ñ aɔ dɔ.

15

Vãikɛna lí bɔ pão

¹ Ǫ Temani gbé Elifaza wèwà à mè:

² Ǫnɔna a yãpã gii bee taa oa?

A lé eɛe yáɔ bɔlɛwà yà?

³ A lekpaake yá àisai musua?

A yá káfiasai oa?

⁴ Mpi sɔ ńle vɛakea Luaɛ bãde sa,
ńle kpá gbéɔne aa làasookɛwà.

⁵ Vãí pó ní kũa mé dɔ n léu,
kɔnide lé mé dɔma.

⁶ N lé mé n dayãu, i ke mámɛo,
n lé mé n kalikè.

- 7 Gbēnazin séian n ūa?
Wà n i e wàò gé gbèsísíò kèia?
- 8 N Lua lekpaaià ní a gbéò màa?
Mmè ní ònò ví ndoa?
- 9 Yá kpele ní dō mé wá dōo ni?
N wèzè dèwála yà?
- 10 Gbèzōò ní mikāpuadeò kúwanò,
gbé pò an zōò de n maelò.
- 11 Lua ye n nòse nínine,
ō à kènè fénèŭa?
Wále yá'onè busebuseo lé?
- 12 Bómè n sō blèi?
Bóyái níle wá gwa ní wèpāsioi?
- 13 N pò paa Luazi,
ō yá dasi ì bòle n léu.
- 14 Bón gbēnazina ũ ké àò ku gbālesaai?
Gbé pò nòe àà ì aò maaa?
- 15 Lá Lua ì a malaikaò náaikèò,
mé àà bè i kèè gbālesaio,
- 16 wa gbēnazina pò o lòe?
A bèè, a òòkpaà, ì yāvái mi lán íwa.
- 17 Má yá'onè, swásei!
Má yá pò ma swá mà séle mà siune.
- 18 Ònònaò mé bò ní yápio,
aai yá pò an deziò ò kee ulèwèèò.
- 19 Aamè ní bùsu ví níṭèè,
zìloè i zòle ní guuo.
- 20 Gbēvái ìò ku dèèu e a wēni léue,
gbé pásì gòò lé kue.
- 21 Kòfi iwāakampade ìò dò àà swáú,

aà aafia ɔɔ gbãamɔnedeɔ ì léléwà.

22 A ɛa bɔa gusiau náai ví bo,

dɛa ní fɛndaɔ mé lé aà dá.

23 ɔ liaaliaa, ɔ me ble ku má ni?

A dɔ ké a kua bɛda gusiau kãikũ.

24 Taasi ní yeelɛao ɔ aà víakũ,

a daaàla lán kía pɔ a léléama sɔu màwa.

25 Asa à ɔsè Luaziɛ,

à kuabii Gbãapiidewae.

26 A sùwà ní waakiba bɔbɔawào

ní a sèngbao gèele kɔdeo.

27 Baa ké aà oa nísi bɔa,

mé a mekpaa, aà gbɔu lèlɛ,

28 a zɔlɛ uazí pɔ wíli gɛuɔɔ guu,

wéle pɔ wa wí, a kpéɔ gè wèewɛɛɔ.

29 Aà àizɛɛ a ɔɔplakɛɔ,

aɔ de ɔde ũ,

pɔ pɔ a víɔɔ ligua bo.

30 A e bɔ gusiauo,

télépio a aà vlãpaa sãsã,

Lua lé'iana i aà se gèd zéa.

31 Asu pɔ gia náaikɛ à azia sásãɔ,

asa pɔ gia mé aɔ aà aseu ũ.

32 Yápi a aà le e aà ɔɔ àɔ gé pai,

aà gɔnaɔ e ɔtao.

33 A gɔ lán kuli pɔ a vú wòlowae,

lán véeli pɔ a nesoena wòlowa.

34 Luayãdansaibɔ gáli a báaa kɛɔ,

té a kũ gbagusaɛdanaɔ kpéwa.

35 Aaí yãkele nɔsi, aaí ne'i yã'ia ũ,

mɔafili mé ì bɔ ní neasakpɛu.

16

Má seelade vi luabe

¹ ǃ Yobu m̀e:

² Ma yá bee taa mà à dasikù,
gbḕnɔ̀ɛnininaɔ̀n á ũ wea?

³ A ze á lé'lanagbaae bɔ̀e ni?

Bó yá mé lé ɔ̀wá, ɔ̀ ále yázāsiai?

⁴ Tó áme á kú ma kuawa yãa,

má yá'o lááwa sɔ̀e,

mí á de ní yá'oo,

mí a mi kéé déũdeũ.

⁵ Kási ma yá a á gbãa káfíéé,

ma ledama a á nòse níniéé.

⁶ Tó mále yá'o, ma wãwã a láao,

tó má níle sɔ̀, a kpálee?

⁷ Lua, ní tò ma gɔ̀ gbãasai sa,

n ma gbé́ɔ̀ dēɔ̀nzɔ̀ píi.

⁸ N tò ma gɔ̀ yooyea seela ũ,

ma ibabaa gò́mēē seela b̀ēē ũ.

⁹ Lua ì felemanɔ̀ ní pɔ̀fēo,

ì ma zɔ̀ezɔ̀e,

ìɔ̀ a swaa lɔ̀lɔ̀mēekɔ̀wa,

ma ibēēpi ì wēbiibiia.

¹⁰ Wì lé'ē'ea, wì yázɔ̀zɔ̀mēē,

wì ma sánkeke, wì felemanɔ̀ píi.

¹¹ Lua ma na faasaideɔ̀ne ní ɔ̀zì,

à ma zu gbḕvãìɔ̀ ɔ̀u.

¹² Ma a kuananke kilikilie,

ɔ̀ à mò yãyãa.

A ma kũ ma waa kpe

à ma pã pówá,

à ma ké a pɔ̀deá ũ.

13 Àà kàzunaᵔ liamazi,
à ma papaᵔ ma pᵔawa ma wēnagwasai,
ma setēna wī, a í lé fáε tᵔole.

14 Iᵔ pūnaa ní pᵔkūmao mᵔᵔmᵔᵔ,
ì sᵔ daa lá neḡᵔna ì kewa.

15 Ma zwānkasaᵔ nāminami má kākamala,
ma a mi sᵔᵔᵔ bᵔsuu.

16 Ma sᵔᵔᵔ e ma wé wᵔ,
ma wé tà loᵔloᵔ.

17 Kási ma ᵔ ku yāpāsie guuo,
mé ma wabikea Luawa mᵔafilí vᵔio.

18 Bᵔsu, rᵔsu ka ma auao,
ma wii su kpáεo.*

19 Baa tia má seelade vᵔi luabe,
ma zennᵔde ku musu we.†

20 Ma gbēnapi mé ma kᵔᵔ ᵔ
ḡᵔᵔ pᵔ máε wé'ì bᵔ Luaε.

21 A zεmanᵔ Lua aε,
lá gbé'ì ze ní a gbēnaowa.

22 Asa ma gea gékli wē ì ḡᵔ bílao,
gu pᵔ wili géu wà sᵔᵔ bᵔopi.

17

Yobu wé ᵔᵔ pᵔei bo

1 Ma nisina lé ḡēzea,
ma ḡᵔᵔ lé mᵔᵔ pai,
mia'ε lé ma dá.

2 Gbélaanikenao káεmazi,
ma wé'ì ma lεwenapiᵔ e.

3 Lua, ñyᵔ de ma kᵔᵔ ᵔ.

* 16:18 Daa 4.10 † 16:19 Yob 19.25

N bàasio, déme a zemanɔi?

⁴ Lá ní tò aa gò nòsesaideɔ ũ,
ńsu to aa tidɔmalao.

⁵ Gbè pɔ í a gbēna kpámá pɔ yáí,
aà néɔ wé aɔ dɔ pɔí e an wé woε.

⁶ Lua tò gbéɔ yāadamanɔ,
ma gɔ gbé pɔ wí lé'ikakawà ũ.

⁷ Pɔsia tò ma wé lé gu'e lɔo,
ma guɔ gò záazaannɔ.

⁸ Ma yá dī gbēmaaɔwa,
tàesaideɔ nòse fēle luayāmansaiɔ yá musu.

⁹ Gbēmaa a ge àɔ kú ní a yākeɔ,
yāesaide gbāa aɔ dedεε.

¹⁰ Apɔ sɔ à εa na yáwa lɔ ápii,
mi á gbēe e ɔnɔna ũo.

¹¹ Ma gɔɔ pà,
yá pɔ ma a zé kàle kè fama,
yá pɔ ma pɔ dɔmápiɔ.

¹² Aaɔ e gwāasinaá fāanεε,
tó gu lé gēkɔu,
aaɔ me guwe lé kēε.

¹³ Tó beda ɔ ma wé dɔi,
mé ma a pe kpàle gusiau,

¹⁴ tó má ò mia'ε mé ma de ũ,
mé má ò kòɔ mé ma da ní ma dāeɔ ũ,

¹⁵ bó ma wé aɔ dɔi lɔi?
Wa ma e ní gweao lɔi?

¹⁶ Tāmaa aɔ ma ne e bedau neε?
Wá si téenau sānu yà?

18

Bai ì vaikena kú

- ¹ Ǿ Sua gbé Bilidada yázāsiwà à mè:
² Nyǿ n yá midε bεε ni?
 Su n laaiwa, wí gbasa faaibo.
³ Bóyái níε wá gwa lán pɔtuɔɔwai?
 N wá díε sɔũɔ ũ yà?
⁴ N gbé pó ni to n pɔfē nzia taitaiε,
 dúnia a gǿ bezia ũ n yái nεe?
 Gbesi a sǿ n yá musu nεe?
- ⁵ Gbēvāi gupua ì láa,
 àà tévua ì midε.
⁶ Àà kpé gupua ì li gusia ũ,
 filia pó kú àà saε ì ga.
⁷ Àà táa'oa ní sǿo dílea ì gǿ sea tá ũ,
 àà yázekalea ì àà fuangba.
⁸ Àà tá ì àà kpa baia,
 àà gbá ì si baletāu.
⁹ Mɔ ì àà kũ a kèεwoũ léu,
 baiپی ì kúlewà búlu.
¹⁰ Ba kpa a àà aε tɔɔεu,
 kúε lé àà dā a táa'ozεu.
¹¹ Kisia ì koezǿaàzi,
 àε àà gbeseleε.
¹² Nɔana ì àà gbāa kɔ'ε,
 músi ìɔ àà kpa a gua dá.
¹³ I àà mè gueɔ ble,
 gagyā ì àà mεguɔ yó.
¹⁴ Wí àà ga wà bɔ kpé pó a kuu aafiau,
 wí àà gáε gεò pó pó ì to vía ní kúɔ midεε.

15 Àà kpé gò gii,
 ɪatɛgbõ lí àà uaa.

16 Àà zínaɔ i giigaga tíu,
 àà gõnaɔ i imi musu.

17 Àà yá i sángu dúniau,
 àà tó i midε tɔɔle.

18 Wí àà ya gupuau wà àà kpa gusiau,
 wi ɔzɔaazi àà ánuato.

19 A né ge buie to a gbéɔ guuo,
 àà bε gbēe a bɔo.

20 Yá pó àà lè dĩ bε'aedeɔwa,
 gukpedeɔ kāsí àà yá musu.

21 Yá pó ì faasaide ua len we,
 luadõnsai gwean we.

19

Ma mĩsina a mɔ gbɛzã

1 ɔ Yobu wèwà à mè:

2 E gɔɔ ũma áɔ ɪadaa

àɔ ma nòse òkpamεei?

3 A ma sɔsɔ à kè gɛn kwi sa,
 i ma taiinkε, wí lí á kũo.

4 Tó ma sãsã síana,
 ma tàae de mazía yá ũε.

5 Tó a gi lé ázia maabo demala,
 mé ále ma duuna kamεε ma ɔzĩ,

6 àɔ dõ ké Lua mé ma yá fuangba,
 à filifilimbakpãmεε à ma kũ.

7 Mi a taiinakεa ɔɔɔ, gbēe lí weao,
 mi suaba wiile, yázede kuo.

8 Lua zεzòmεε, dɔikĩi kuo,
 à gusia dà ma zéa.

9 A ma kpɛ̀b̀ò,
à ma f̀ùà g̀ò.

10 I ma dɛ̀ɛ̀ɛ̀mpa gupiiu e mà láa,
ì to tãmaa ma nɛ̀ lán lí bilɛ̀awa.

11 I a p̀ɔ̀kũmab̀ɔ̀b̀ɔ̀a,
ì ma gwa a ibɛ̀ɛ̀ do ù.

12 Aà z̀ìg̀ɔ̀ ì s̀mazi sãnu,
aaì koez̀mazi, aaì b̀òokpa lia ma kpéi.

13 A tò ma gbé̀ɔ̀ lí kãaamanɔ̀ ɔ̀o,
gbé̀ p̀ó ma d̀ɔ̀ ɛ̀z̀ɔ̀ tàmale.

14 Ma daɛ̀ɔ̀ f̀ùà,
ma yá sà ma gbḕnaɔ̀gu.

15 Ma g̀ɔ̀ nib̀ɔ̀ ù ma bɛ̀ z̀ìkɛ̀naɔ̀nɛ̀,
ma g̀ɔ̀né lán bui z̀ìlowa.

16 Tó ma a ziiã s̀isi, ìli wea ɔ̀o,
baa ké ma awakpàè, à b̀ò ma léwa.

17 Ma lé'iana ì kɛ̀ ma naɛ̀ gb̀ɔ̀ g̀í ùɛ̀,
ma v̀ìɔ̀ ní ma dãunaɔ̀ yemazi ɔ̀o.

18 Baa nɛ̀g̀ɔ̀ɛ̀naɔ̀ ì sakamagu,
tó máɛ̀ m̀ó, aaìɔ̀ ma kɛ̀ p̀óɔ̀p̀ɔ̀.

19 Ma kpàasiaɔ̀ ye ma g̀iyãio,
ma gbé̀ yenzideɔ̀ b̀ò ma kpɛ̀.

20 Ma g̀ɔ̀ wá ní báao ù,
à g̀ò ɛ̀ɛ̀ mà gaɛ̀.

21 A ma wḕnagwa ma gbḕnaɔ̀,
à ma wḕnagwa, asa Lua ɔ̀t̀ɔ̀aɛ̀.

22 B́yãì i pé̀ɛ̀mazi lán Luawai?
Ili kpasa ní ma kék̀ɛ̀ak̀ɔ̀ɛ̀oa?

23 Má ye wà ma yá̀ k̀é,
má ye wà dalau.

24 Wà kě gbewa ní lákēbòò,
 wi beoma kpálewú àò ku gòòpii.
 25 Mapi, má dō kẹ́ ma mĩsina ku,
 a fẹ́lẹ́ zẹ tọ́lẹ́ gbẹzā.
 26 Ma bọ́a sọ́wẹ́ bee gbẹ́a,
 má wesi Luale mesai.
 27 Má wesi aàlẹ́ mazía,
 mazía wéé, i ke gbēpāle no.
 Mále a nide ma nòsẹ́ guu.
 28 A mē kpelewa á ke à kā́amazi,
 kẹ́ à e yápi sáasá ma ma léú.
 29 A víake fēndaé.
 Lua a pòkūmabòbòdò vāikenaowae,
 í dō kẹ́ yákpale lé á dá.

20

Vāikena iyā'šma e

1 ¶ Naama gbé Zofaa yázāsiwà à mè:
 2 Yá pọ́ ní ò ọ́a,
 ma mē wà mà wema.
 3 N ma lele n ma kpẹ̀bò,
 má wema ma wẹ́zẹ́ guu.
 4 N dō lá a de za zio lé?
 Za gòò pọ́ Lua gbēnazína kẹ̀ dúniau,
 5 vāikena kúkuakea lí gēgēo,
 luayādansai pónakeaá gòòpla yáé.
 6 Baa tó aà íandāa zẹ̀ luawa,
 mé aà mi kà luabepuanawa,
 7 a gēzẹ́a lá azía bíikpewae,
 gbé pọ́ aa aà è yā́a mē:
 A ku má ni?
 8 A sālẹ́ lán nanawa, wa aà e bọ́,

a gēle lán wépungu'eawae.

⁹ Gbé pọ wesiàale yāa aà e ɔo,
aà bedeɔ aà wépa ɔo.

¹⁰ Aà néɔ awakpa taasideɔne,
aai aà àizee sɔaané.

¹¹ Aà èwaasogɔ gbāa pọ a ví yāa
a gēaàno tēenau.

¹² Baa ké yāvāi ɔ na aà léε,
mé ɔ uleε aà léna zíε,

¹³ baa ké à gí ɔkpaii,
mé ɔ dɔ aà léu,

¹⁴ ble pọ a blè a li aà nòseu,
i gɔ aà meu mlè sewe ũ.

¹⁵ A ble níside pọ a gbè pisi,
Lua mé a to à bɔle aà gbεeu.

¹⁶ Pọ pọ àle mi a gɔè mlè sewe ũ,
i aà de lán sògbala swaawa.

¹⁷ Zó ní vífāaio aɔ diaàzi lán íwa
lá aà wé dɔiwao.

¹⁸ A pọ pọ á sɔmáɔ sɔaanéε,
a e pɔnake ní a laata'aioo.

¹⁹ Asa à gbāamò taasideɔne à ní tó giie,
à ní kpéɔ sɔmá, ɔme dɔ sɔo.

²⁰ Aà yea pọi lí to à íampakii èo,
pọ pọ aà pɔ dɔwàpɔ lí aà bɔo.

²¹ A pọpii è, pɔe kpé ɔo,
ní beeo aà nama a la ní lao leo.

²² Aà pɔdeke guu a gɔ yooyeε,
ní aà ɔniεkeo taasi a ɔgbagoèε.

²³ Gɔɔ pọ à kà a làa,
Lua a pɔkūmabɔɔwà pāsípāsí,
a wétεamòè, i dɔ a mewa.

24 Baa ké à bàalè mɔsi gɔkɛbɔɛ,
mɔgotɛ ka mé a aà pá.

25 A kapi wo a kpɛɛa,
i kà lé tɛkɛapi wo a pɔawa,
ga vɪa i aà kú.

26 Gusia yá i aà àizɛɛ le,
té pɔ gbɛɛ mé kào i kŭwà,
tépi i pɔ pɔ gɔ aà kpéuɔ sāsā.

27 Luabɛdeɔ aa aà tàaeɔ bɔ gupuau,
zɪɛdeɔ bɔ aà kpɛ.

28 Aà bɛpɔɔ gusikɛ píi,
aa gɛɛ luapɔkŭmagɔɔ.

29 Fia pɔ Lua a boèn we,
baa pɔ gbɛvɪa i e Lua kíin we.

21

Vaikena i namable

1 ɔ Yobu mè:

2 A swákpa à ma yāma,
ɔmɛ a ma nòsɛ nínimɛɛ.

3 A menakemɛɛ mà yá'o,
ma yá'oa gbɛa í ma àlafikɛ.

4 I kɛ gbɛnazina málɛ zɔakaio.
Ma pɔyaa zɛvɪo lé?

5 A ma gwa, yápi i diwá,
í ɔku á léwa.

6 Tó ma làasookè ma yáwa,
gili i gɛmagu, mi lualua.

7 Akɛa vaikenaɔ ɔ ku,
aaɪ zi kú, an gbāa ɔ káfii?

8 An néɔ i zɪnapɛɛ ní wáa,

aaĩ wesi ní buiɔ gbãakũale.

⁹ An bɛdeɔ ɔ ku aafia,
vĩa lí ní kũo, Lua lí gotĩmáo.

¹⁰ An gáaeɔ ɔ ku zudaɔwa, aali fuao,
an zudapiɔ lí nɔbɔleɔ, aaĩ ne'i.

¹¹ Aaĩ ní néɔ gbae kɔ̀o'oi lán sã kpàsawa,
an néfɛnenaɔ ɔ vɔvɔ lán blenɛɔwa.

¹² Aaĩ lesi ní gãao ní mɔɔnao,
aaĩ kɔ̀o'o ní kulepeao.

¹³ Aaĩ zikũ ní namao,
aaĩ ta bɛdau nienie.

¹⁴ Kási aaĩ o Luae: Gowála,
wá ye wàɔ be n zéuo.

¹⁵ Démɛ Gbãapiide ũ wà zɔbleèi?
Tó wa kulekèè, bó ài wá eí?

¹⁶ Kási an nama lé bɔ ní kíio.
A yáí mi gbɛvãíɔ ledama bee sio.

¹⁷ Vãikenaɔ filia ɔ gamá m̀ɔm̀ɔɔe?
Lua pɔkũma lí tó músi ní lé dasio.

¹⁸ Iana ɔ ní séle lán ése úawae?
Zàa'iana ɔ ní waa lán sɛwae?

¹⁹ Lua ɔ vãí pɔ gbé kè wi aà néɔ musue.
Lua fiabo adee g̀ɔ, aà dɔ!

²⁰ Aà wesi azia ɔ̀ɔkpaale!
Gbãapiide pɔkũma imibɔ dɔ̀e aà mi!

²¹ Yá pɔ a aà bɛdeɔ le aà gaa gbae,
ili a kàakɛo.

²² Lá Lua ɔ yágɔgɔ musudeɔne,
wa fɔ yãdaèe?

²³ Gbɛɔ ɔ ga ní àizee zɔ̀ɔ,
aa namablè bélebele.

²⁴ Vĩ ɔ di, an tao pai yelele,

an wá ìb gbãa, aaiò mekpaa maamaa.

²⁵ Gbèeò ì ga ní nòseyaaò,
zaa aa ku, aai pòmaa e wa blèò.

²⁶ Aai wúle gudoù tée nauε,
aai kòka nípla nípii.

²⁷ A èa? Má á làasooò dõ
ní kòni pò ále kemεεo.

²⁸ Asa i me: Gbèzòò be kú má saε?
Vaike naò ua gò bezia ù.

²⁹ Ili yálala wélegεnaòwao lé?

A yá pò aai o fãn vío lé?

³⁰ Gbèvái ì bò músikegòò,
pòe lí aà le taasikegòò.

³¹ Déme ì zòadòwài?
Déme ì fiaboè aà yãkεawai?

³² Wí aà se wà gεò gεvíkíi,
wí itéke aà mia dòngubòwa.

³³ Swa saε bùsukòòtèò ì keè na,
gbépii teaàzi we, mé wí dòaaè dasi.

³⁴ A fò ma nòse níni ní á yãpãoe?

Yá pò ále weaá zibònkpe yáε.

22

Yobu tàae ví

¹ ☽ Temani gbé Elifaza mè:

² Gbènazina a fò àò ài ví Luaεe?

Baa ònòde káfia víèe?

³ Baa tó n yá na,

nyò fò ò Gbãapiide pò ke nae?

Baa tó ní kú tàaesai,

bó ài a ví Luaεi?

4 Nlɛ e àlɛ zɔadɔma àlɛ bɔbɔnnɔ
kɛ́ n̄ dɛ aà yāmana ũ yáí n̄ɛe?

5 N vāikɛa zɔɔo lé?
N duuna lé vío.

6 N t̀omasí n gbé́owa pã,
n gbé́o pɔkasao wòlomá, aa gò puizi.

7 Ni í kpá yè̀ɛɛsaideɔwa aa m̄io,
n nɔandɛnaɔ t̀ɛ blɛ.

8 Mmɛ n̄ gbāade ũ, n̄ t̀oɔlɛ ví,
n̄ dɛ n b̀usu bɛɛɛde ũ.

9 Ǿ n gyaa gbẽandoɔ yà ɔgii,
n tone p̀o gwana víoɔ gbāa m̄idɛ.

10 Bee yáí m̀usi dasi n le,
ásoo k̀ɛma kándo.

11 A yáí gu síma, n̄lɛ gu'eo,
í k̀uaama à d̀anla.

12 Lua ku musu a b̄eo lé?
Saanaɔ p̀ékii gwa, lá à z̀a!

13 Ǿ n̄lɛ o: B́o Lua d̀si?
Kua luabɛpuana kpɛle a f̄o yágḡoɔw̄ɛɛe?

14 Lousisia kpaaɛ, àlɛ wá eo,
ìb̄ bɛ musumusu wɛɛ.

15 Zé p̀o gbẽv̄aiɔ b̄eu à g̀ɛg̀ɛ
ǔ n̄ ye n̄ sɛ s̄a?

16 Wà g̀ɛ́n̄n̄o zéa kpóo,
í d̀anla à tà n̄ n̄ z̀impɛlɛo.

17 Aa ò Luaɛ: Gowála!
B́o Gbāapiide a k̄ew̄ɛi?

18 Kási ɔmɛ n̄ ká p̀omaawa n̄ ua.
Mi gbẽv̄aiɔ lɛdama bee sio.

19 Tó gbẽmaao yá p̀o n̄ lé è, an p̀o ì kɛ na,
tàaesaideɔ ì n̄ lánikɛ aaí mɛ:

20 Wá ibεεε mǐde be!
Té kù pó pó dirziowa.

21 Misiile Luaε, níw naaàno,
ní gbasá nama e.

22 Yá pó àle one ma,
ní da n sǒu.

23 Tó n εa n su Gbãapiidewa,
mé ní tò vǎi kè n uawa zà,
a ní zεdɔ.

24 Tó n n mò bεεεdeε kòle bùsuu,
mé n n vua maaε vùaa swa'ε gbεε guu,

25 Gbãapiide a gǒ n mò bεεεde ũ,
aε dεne n pœã ánu su ũ.

26 N pɔ i gbasá ke na Gbãapiidewa,
n wé ib pε Luawa.

27 Ní wabikεwà, i sinnɔ,
ní légbã pó ní dǒwà fiabo.

28 Yá pó n zεò i zεkeε,
n zé i pu.

29 Lua í íandánaε fu,
í gbé pó an mi gǒ péleεε suaba.

30 Baa tàaede, Lua a aà misi.
A n misi n ɔbɔleá vǎi guu yáí.

23

Yobu yea kǒ'ea ní Luaoi

1 Ǔ Yobu mè:

2 Baa e tia mále yákütêka wēnanno,
Lua ɔtǒa gbáugbãu, mále aauke.

3 Tó má dǒ gu pó má aà eu,
dǒ ma gε aà kíi.

⁴ Má a yá̄o dɔdɔè,
má lɛkpaakeaàno,

⁵ mí ma lá a wea,
mí yá̄ pɔ a omɛɛ tãasi kũa.

⁶ A sòlekɛmanɔ a gbãa pua léu nɛɛ?
Aawo! A íbɛlɛsɛmanɔ.

⁷ Wekii gbẽmaa a e yã'ouè,
ma yá̄kpalekenapi i ma kɛ e gɔɔpii.

⁸ Tó ma gɛ gukpɛ oi, a ku weo,
tó bɛ'aɛɛ sɔ, mili aà e weo.

⁹ Tó àlɛ zíkɛ gugbãntoo oi, mili wɛsiaàlɛo,
tó à lile gɛɔmidɔkii oi, mili aà wɛpao.

¹⁰ Ama a zé pɔ má sè dɔ,
tó à ma yɔ, má bɔ lán vuawaɛ.

¹¹ Ma aà kèɛɛ kũ,
ma aà zé sè, mi lileo.

¹² Mi bɔ aà yádilɛaɔ kpɛo,
yá̄ pɔ bɔ aà léu kèmɛɛ na dɛ ma pɔbleaa.

¹³ A ku ado, démɛ a fɔ zɛ gièi?
Yá̄ pɔ kàaàgu ɔ ì kɛ.

¹⁴ A zíkɛ yá̄ pɔ a dilɛmɛɛwa,
mé a yá̄o kũa a nòsɛu dasi bɔ.

¹⁵ Bee yá̄i gili ì gẽmagu aà aɛ,
tó ma láasookèwà, iwãa ì ka ma pɔaɛ.

¹⁶ Lua ma kãdè,
Gbãapiide viadàdamazi.

¹⁷ Gusia kù ma wéa,
ãma i to ma nilɛo.

24

Lua i vāikenaɔ to we

¹ Bóyāi Gbāapiide ɪadamagɔɔ dilɛao ni?
Gɔɔpi lí ká aà dōnaɔnɛo bɛ!

² Gbḗɔ ɪ kɔɔɔ sɛ wà sḡò,
aaɪ pɔtuɔɔ kpáí'o aao dá.

³ Aaɪ tone pɔ gwana vɪo zàa'ina síwà,
aaɪ gyaa gbḗando zu tḡmasi.

⁴ Aaɪ yḗɛsaideɔ yá zéu,
ḡ bùsu taasideɔ ɪ nziá kpagui.

⁵ Taasidepiɔ ɪ bebebebe sḗu
lán sḗa zàa'inaɔwa,
aaɪɔ blɛ wɛɛɛwɛɛɛ ní laaio,
aaɪɔ blɛ kpálɛkɛ sḗu ní néɔnɛ.

⁶ Aaɪ tàaa kḗ bugbe ziu,
aaɪ vḗɛ kḡnwɛ gbḗvāiɔ vḗɛbuu.

⁷ Aaɪ i búu ké aa pɔkasa vɪo yáí,
aa zwāa vɪ wà kúnla tó ɪana bḡleo.

⁸ Lou ɪ ní gbḗ gbḗsisi musu,
aa ulékli vɪo, ḡ aaɪ na gbɛwa.

⁹ Wɪ né desai sí a dawa,
wɪ taaside né sí tḡma ũ.

¹⁰ Aa pɔkasaɔ vɪo, ḡ aaɪɔ bɛ búu,
ní ní pɔ bàaa séseanékeo, nɔa ɪ ní dɛɛ.

¹¹ Aaɪɔ nísi zḡné ní kaau,
aaɪɔ ḡzḡné vḗɛwa,
kási imi ɪo ní dɛɛ.

¹² Gbḗ pɔ lé gaɔ lé aauke wḗɛu,
gbḗ pɔ kḗ'iaɔ lé wiile,
kási Lua lí gbḗe tàae eo.

¹³ Gbḗeɔ ku aa ye gupua yáío,

aa a gbadɔ, aai a zé seɔ.

14 Gbēdena ì fɛɛ gufēnɛ,
ì wēnadeɔ ní taasideɔ dɛdɛ,
ìɔ gusia yeyewa lán kpáíwa.

15 Gbāsíkená ìɔ gubeebee dāɛ,
ìlìɔ e gbēe a a eo,
ɔ ì pókú a oaa.

16 Gbécó ì kpé gboo gusiai,
aaí níziá sɔɔ kpéu fáanɛ,
aa gupua dɔɔ.

17 Gusia nínií mé ní fáanɛ ũ,
aa kɔ dè ní gwāasín pókú.

18 Aa gbiao lán í fùlawa,
wà lekè ní tɔɔɛɛ,
ɔ aali ní vēebu kɔɔ se lɔɔ.

19 Lá tɔɔɛ gii ì imi guantēna,
màa bɛda ì duunkenaɔ mómɔ.

20 An yá ì sá ní da'iaɔgu,
aa gò kòɔɔ blɛ ũ.

Faasaidepiɔ yá lí dɔ gbēegu lɔɔ,
aa gò káɛa lán yàamìɔnaɔwa.

21 Gbépìɔ ì fiiɔ pókú símá,
aali yāmaakɛ gyaa gbēandoɔneɔ.

22 Lua ì gbēvāipiɔ gáɛ tárinɔ ní a gbāao,
baa tó aa zèdɔ, an kua náai vío.

23 I to aao dɔdɔa aao níziá náai ví,
ɔ ìɔ wéte an yākeɔzi.

24 Aaí tɔɔɔ gɔɔpla, ɔ aai sãale,
aaí wule ga lán gbépiiwa,
aaí mipelɛ lán ése sáowa.

25 Tó màn sɔɔ, déme a ma eboi?

Démε a yá pó má ò dile pāi?

25

Luaá Gbāapiideε

¹ Ǿ Sua gbé Bilidada mè:

² Lua ì a bε gwa musu we yākelesai,
kiakε δε aà yá ũ, à kà wà víakεε.

³ Aa zīgᵛᵛ lé vie?

Ali gupu gbépiiεo lé?

⁴ Kpelewa gbé a fᵛ bᵛ maa Luaci?

Kpelewa gbé pó nᵛε kùε ì a fᵛ àᵛ ku gbāsísaii?

⁵ Lá mᵛvua lí tεkε iwesasaio,
mé saanaᵛ pípiaèᵛ,

⁶ wa gbēnazina pó δε kᵛᵛbii
ge kᵛᵛtē ũ yá'o lεe?

26

Yobu dᵛ Luaá Gbāapiideε

¹ Ǿ Yobu mè:

² N dᵛ yēεεsaidelen wee?

N ᵛᵛdà gbāasaidewan wea?

³ N lεdà ᵛnᵛsaidewan wee?

N bᵛ ᵛ wεzē zᵛᵛon wee?

⁴ N yápi ò ní dé gbāao ni?

Démε dāanε n yá bee òi?

⁵ Gyaadeᵛ lé pelembo
ísia ní pó pó kú a guuᵛ zíε.

⁶ Bεda yāe ulεa Luaεᵛ,
pᵛε daaε gεᵛbεlao.

⁷ I gugbāntoo musu kpáε bálumaa,
a tò dúnia gola síiᵛ looa pᵛewao.

8 I í ye a be puanau.
 N ípi gbiakεo luabe puanapi lí pūnao.
 9 I póku mɔvuala,
 ì luabesiana na aziài.
 10 A iadà ísiaε gu'ea lé zελεu,
 a de kɔɔ ũ gupua ní gusiao zānguo.
 11 Tó Lua pūna, gu ì dee,
 tó à kãa, ì bɔ ní saε.
 12 A ísia yà ní a gbãao,
 à kwãsa wíwi ní a d̄sao.
 13 A tò gu wèe ní a lé'ianao,
 à mlè k̄nik̄ni bàwãade z̄ε ní ɔɔ.*
 14 Aà yãkεaeɔn we,
 a yɔɔna wále ma we.
 Wá f̄ wà aà ḡsakeyãɔ gbad̄ p̄io.

27

Yobu yānakpaa aziawa

1 Yobu èa pè a yálε lɔ à mè:
 2 Lua ku! A ḡi yānakpáia,
 Gbãapiidepi tò ma pɔ yà.
 3 Gɔɔ pó Lua ían wēnide ku ma mεu,
 e ma wēni léu,
 4 yāfaasai a bɔ ma léuo,
 máɔ mɔafili vío.
 5 Kai! Má o á yá mé kú bauo.
 E mà ge gaò má ze ní ma yānakεoε.
 6 Ma maake ɔ ma zεð, má bɔ a kpeo,
 ma láasoo a ma dayáuo e ma wēni léu.
 7 Lua to gbé pó íbelesèmanɔ ḡɔ lán gbēvāiwa,

* 26:13 Isa 27.1

gběvāipi i tíle àò bọ Lua ọ́zì.
²³ Wí ọ́taakāawà,
 wí ọ́fionadadawà e aà go a tíá.

28

ጎኔ ሰዳህክላ

- ¹ Anusuyōkīi kú,
 vuabaasakīi kú ɓ.
² Wí mɔsi ɓ ɕɕɔɔɔ,
 wí mɔgotē ɓ ɓɔɔɔ.
³ Gbēnazina ĩ gusia yá,
 ĩ ɕɕɔɔ ɔɔɔ e a lé léú,
 ĩ ɓɔɔ pó kú gusia níniuu wɔɔɔ.
⁴ Wí ɔyō ɕɕɔɔ ɕɕɕɕ wà zɔɔ we,
 gu pó ɓɔɔ lí ɔɔɔ à kauo.
 Ba wí loowà wà ɔɔɔ ɔɔɔ.
⁵ Blɔ ĩ ɔɔɔ ɕɕɔɔɔɔ,
 ɔ ɓɔɔnazina ĩ ɕɕɔɔ títiuu lile
 lá té ĩ pó lilewa.
⁶ Safii ku a ɓɔɔ guu,
 vua ku a ɔɔɔ guu.
⁷ Bā nɔɔsonaɔ a zé dɔɔ,
 bleaa lí wɔsi zépiɔɔ.
⁸ Sèa nɔɔ ɕɕɔɔ lí zépi ɔɔɔ,
 nɔɔmusuɔ lí ɔɔɔɔ.
⁹ Gbēnazina ĩ ɓɔɔkão wíwi we,
 ĩ ɓɔɔɔɔɔ zíle ɔɔ.
¹⁰ I zé da ɓɔɔ we,
 ĩ wɔsi gupi pó ɔɔɔɔɔɔ pīi.
¹¹ I zɔzɔ swa'ie,
 ĩ ɓ ń pó pó ulɔɔ ɓɔɔɔ.
¹² ጎኔ ሰዳ, wí e má ni?

Dõa kúkiin máí?

¹³ Gbēnazina a bēēē dõo,
wili e dúnia guuo.

¹⁴ Isi ì me á vïo,

isia ì me a ku a kíio.

¹⁵ Wa f̃ lú ní vua maaoo,
wa f̃ a leũkpakε ní ánuuoo.

¹⁶ A bēēē de Ofii b̃usu vuaa
ge safii gbε bēēēde ge onisi.

¹⁷ Wa f̃ leũ ní vuaoo ge b̃is̃agbεo,
wa f̃ a fiabo ní vua t̃ēt̃ēe p̃oo.

¹⁸ Wa ɔpua ge gb̃edii yá'o l̃e?

Ɔnok̃ua bēēē de òsowεεεaa.

¹⁹ Wa f̃ leũ ní Etiopi b̃usu topazaoo,
wa f̃ lú ní vua maaoo.

²⁰ Ɔno ì b̃o má ni?

Wεz̃ε kúkiin máí?

²¹ A ul̃εa p̃opĩe,
baa b̃a p̃o ì vua musu lí a w̃εpao.

²² Kaalε ní gao ì me,
wá swá a feena màε.

²³ Lua mé a zé d̃õ,
aàpi mé a kúkĩi d̃õ.

²⁴ Asa ì gugwa e dúnia léw̃aε,
ì p̃o p̃o kú z̃íε e píi.

²⁵ Ké Lua gb̃aa d̃ilε íanaε,
mé à isia í lé dàè,

²⁶ ké à lou ikoyã d̃ilε,
mé à zεb̃ò loupil̃εaε,

²⁷ z̃l̃beezi à ɔno laai gwà à a maabò,
a d̃ilε, ò à a sáaukpà.

²⁸ Ɔ a ò gbēnazinaɔne:

Viakεa Diiε mέ ì mós ní ònòò,
mikεa yāvāiwa mέ ì ní wé ké.*

29

Yobuá bεεedeε yāa

- ¹ Yobu εa pè a yáλε à mè:
² Tó má e màò ku ma kua yāa
 ɔɔɔ pó Lua lé ma dśawa lé!
³ Gɔɔ bee aà filia ìò dia ma mi'aεwae,
 ̄ miò be aa gupuau gwá.
⁴ Gɔɔ bee má kú ma ɔɔɔ soplawa,
 Lua gbēnaɔn wá ũ ma ua.
⁵ Gɔɔ bee Gbāapiide kumanɔε,
 ma néó liaamazi.
⁶ Gɔɔ bee vī dimaziε,
 mé ma gu gbεde ku b̀ò, nísi dīε.
⁷ Tó ma γε wéλε bíibɔλεu,
 ge ma z̀lekli k̀ gāae,
⁸ tó máλε mós, èwaasoɔ ì gubɔmεεε,
 maezɔɔ ì fele aaɔ zεae.
⁹ Gbēzɔɔ ì ke kyó,
 aaɪ ɔku ní léwa.
¹⁰ Dɔaanaɔ yā'o ì busa,
 an lé ì ɔ kpaauā.

- ¹¹ Gbé pó swāsè ma yái ì ma tɔnasi,
 gbé pó wesimale ì ma sáaukpa.
¹² Asa ma taaside pó wiilè m̀isi
 ní tonεo ní gbé pó ɔdamade víoo.
¹³ Gbé pó kú ga lézi samaa'òmεε,

* **28:28** Sotū 111.10, Yaa 1.7, 9.10

má tò gyaa gbẽando gulad̀̀a.

14 Ma yākea a zéwa dà p̀̀kasa ũ,
maakea demee ulada ũ f̀̀a ũ.

15 Via wén ma ũ,
eeo gbán ma ũ,

16 taaside maen ma ũ.

Ké wàle yág̀̀g̀̀ó ní nib̀̀o, ma ledau.

17 Ma faasaideo kánkãnao è'è,
ma gbé p̀̀o kpá aà lézi g̀̀a má b̀̀o.

18 O ma m̀̀e ma g̀̀o ao dasi lán ũfãawaε,
mí ga nie guu ma bε.

19 Ma zina a í le,
fii io kpa ma g̀̀naowa gwá.

20 Ma gawi ao diadiε,
ma sá io naa ma ozi dafudafu.

21 Wi ze wà swãdo ma yái,
wi ke kilikili wà ma ledama ma.

22 Ma yá'oa gbεa gbẽe lí yá'o bo,
ma yá mé ì tóma.

23 An wé io domazi lá an wé io do louziwa,
aaio lua ma yái lá wio lua kaabuan louziwa.

24 Tó ma yam̀̀εkpámá, ì bo ní saε,
ma oa weeama ì kené na,
gbẽe lí f̀̀o tò ma oosisio.

25 Ma zemikùné,
má kú ní guu doana ũ.
Má de p̀̀siadeo ǹ̀seninina ũ
lá kía io kú ní a iwaowa.

30

Yobuá beesaideε sa

¹ Tiasa ma gō pó yáalɔa ũ gbé pó aai kamawaoɔne,
gbé pó an maew beee i ka aa yáale ní ma gbɛɔo.

² Bó gbépiɔ wòmeei?

Aa yéee ví lo.

³ Aa gè kóúkoúnno nɔana ní pókēsāmao yáí,
aaí ble weeleweele gugiiu,
aaí i gugbaigbaiu.

⁴ Aaí libeɔ weele sɛu,
lízina mé ní pɔblea ũ.

⁵ Wà ní yá ní gbéɔ guue,
wà wiidòmá lá wí ke kpáiewa.

⁶ Aaí ku swa gbáɔo guu
ní tɔle eɔ ní gbè'eɔ.

⁷ An wii Ìb dɔ lákpeu,
aaí fifikɔwa sɛ zíe.

⁸ Gbèpāɔne, tɔsaideɔne,
wà ní yá ní bùsuue.

⁹ Tiasa ma yá mé gɔné le ũ,
ma gɔné láanipɔ ũ.

¹⁰ Aa ye ma gíyáio, aaí bɔmee zà,
an lé'ikaaa líɔ kpaagui vío.

¹¹ Za gɔɔ pó Lua ma sá ìlo à ma busa,
aaí ma yá'o ma wáae.

¹² Gbèvâipiɔ fɛlemanɔ ma ɔplai,
aaí gbá zɔzɔmee,
ma kaaŭa zé ð aaí weele.

¹³ Aaí zezɔmee,
aaí dɛeka wà e ma bɔlia,
an gbèe bàa kú ní dɔamaleoo.

¹⁴ Aa gufɔ wàu, aale mó,
aa dòdɔkɔwa gu pó aa yàapiu.

15 Sõ kèmagu, ma bæεε gèzεa ní ïanao,
ma kuana sàale lán luabεpuanawa.

16 Tiasa ma wēni lé gèzεa,
ma si wétēau sa.

17 Wāwā ìɔ ma wá wí gwāasína,
wāwāpi ìɔ swaa kíkíá kámabosai.

18 Lua ma pɔkasa kàaa a kù gbáugbāu,
ɔ ma ulatao lé ma kòlo wí.

19 A ma zu bèleau,
ma gō lán bùsuti ge túfuwa.

20 Lua, mi wiilenzi, nili weao,
mi fele zε, wé ni ma gwaò.

21 Ni liaamanɔ pásipási,
ni felemanɔ ní n gàsa gbāao.

22 Ni ma se ò ma gbae ïanau,
ni to ma sàale zàa ïanau.

23 Má dō ké nýɔ ma kpa gaiε.
Gbépii bæε!

24 Gbé pó wíwi lí ɔdɔnzio lé?
Gbé pó sī wétēau ì wiilenziε.

25 Mi ɔɔɔ gbé pó yá ní léɔneɔ lé?
Mi pɔsia ke wēnadeɔneɔ lé?

26 Ké ma wé dɔ maai, ɔ ma vāi è.
Máε gupua dá, ɔ gusia m̀a.

27 Ma ǹse líɔ daa doũo,
wétēa miɔ e'e lá gu lé dɔ.

28 Miɔ be sínkpaũkpaũ,
i ke ïatē yáí no.

Mi fele zε bíla guu mà wiile.

29 Ma gō kōgbē ũ ní gbēgbonaɔ,

taataaᵛ gbēnan ma ũ.

³⁰ Ma mēbaa siakù, àlε bᵛ sᵛu,
ma mε lé pí, àlε pusu bᵛ.

³¹ Ma mᵛᵛna gᵛᵛ pᵛsiakεbᵛ ũ,
ma kule'ᵛ dàkᵛi ní ᵛᵛᵛnaᵛ.

31

Yobu zεa ní a tàesaidekεᵛ

¹ Má dīlε ma wéε

asu àᵛ biibiia wéndiaᵛwao.

² Lua kua za musu, ài kpele wī ewài?

Asea kpele Gbāapiide ì kεní?

³ Faasaide lí wétēa eo lé?

Kisia lí vāikεna leo lé?

⁴ Lua lé ma yākeᵛ eo lé?

A ma gbásea lé dᵛo lé?

⁵ Miᵛ be ní mᵛafilio yà?

Ma kèse leeŭ ní gbēsāsāao yà?

⁶ Lua, ma yᵛ a zéwa ò ma gwa,

tó má kú tàaesai.

⁷ Tó ma pāzea,

mé pᵛ pᵛ ma wé lé eo lé ma sᵛ ble,

ge tó ma ᵛ ku yāvāie guu,

⁸ to gbēpāleᵛ pᵛ pᵛ má tᵛᵛ ble,

aai pᵛ pᵛ má bàᵛ bilebile.

⁹ Tó ma nᵛε biikè ma sᵛu,

tó ma a gbédee kpεεε baa vīvī aà nᵛ yái,

¹⁰ to gbēpāleᵛ gbada ma nawa,

to aàᵛ kīna ke gbēpāleε.

¹¹ Asa tó ma yápi kè, dᵛε'īie,

duuna pᵛ kà wà a yágᵛgᵛε.

26 tó íatē tēkea ma wēpèwà,
ge mɔvua taa'oa ní a kēfenkeo,
27 ǝ an yá lé ma sǝ ble tēetēe,
tó ma lepè ma ɔwa ma fɔkpàomá,
28 beeá duuna pó kà wà a yágǝgǝe,
mɔafilikea Lua Musudeen we.

29 Mi pɔnake ma zangude músi'ea yá musuo,
mi àà yáalɔ ké yá àà lè yáio.

30 Mi we ma duunakè ma àà kào.

31 Déme pílaa, i nɔɔ so à kào ni?

Ma bēdeɔ mé ma seeladeɔ ũ.

32 Ma bē zé ǝ wēa nibɔɔne,
mili we gēzēa ǝ gāaεo.

33 Ma lakà ma tàaeɔla lán Adamuwae?
Ma a duuna ùle yà?

34 Bíla zòlea, ǝ vía ma kũ ma fua yá'oe?

Mi gí bɔi kpéu sakaamagu yáio.

35 Ee! Déme a ma yáε maai?

Ma zεò. Gbāapiide yápi zásia sa.

Lua pó yávímanɔpi àà kē láu.

36 Má lápi da ma gāue,
mí kpá fùa ũ,

37 mí gεowà mà yá pó má kèɔ dau mà siuè píi,
mí sǝàzi lán kíawa.

38 Tó ma bú lé wiilea,
mé a gbaanaɔ lé ɔɔɔmεe,

39 tó mi tɔɔlepi fiaboo mé ma a ble blè,
ge tó ma gbé pó aa ví yāaɔ dèdεe,

40 Lua to leaa bɔle mase gēε ũ,

papaa s̄́ ése gbεu.

Yobu yá lén we.

32

Elihu yá'oa

¹ Ǿ gbẽɔn àaɔpio kámabò, aai yázãsi Yobuwa bo, asa à azia d̄́le gbẽmaa ũε. ² Ǿ Buzu gbé Balakeli né Elihu, Laũ bui pɔ pà. Aà pɔ pà Yobuzi, asa à yānakpà azɪawaε, i ke Lua no. ³ Aà pɔ pà Yobu gbẽna gbẽɔn àaɔzi bo, asa aa aà tàae èε, āma aai f̄́ yázãsiwào. ⁴ Elihu lé ní dá e aa yā'ò wa làa, ké an zi deaàla yáí. ⁵ Ké a è gbẽɔn àaɔpio i f̄́ yāe wè Yobuwa bo, ɔ aà pɔ pà ⁶ à mè:

Ɛwaason ma ũ, gbẽzɔɔɔn á ũ,
bee yáí ma azia b̄́saié,

v̄́ia ma kũ, mi e ma a d̄́sa òéo.

⁷ Ma mè a maa gbẽzɔɔɔ yā'oe,
à kù gbẽ zio ɔno danée.

⁸ Ama Lua Nisina mé ì gbé wé k̄́èè,
Gbāapiide lé'lanapi ì aà gba ɔno.

⁹ I ke gbẽzɔɔɔ mé ɔno n̄́t̄́εεo,
i ke gbẽ zio mé lío yázede d̄́so.

¹⁰ Bee yáí ma mè à ma yāma sa,
mapi, má a d̄́sa o s̄́.

¹¹ Ma s̄́aázi gɔɔ pó ále yā'o,
ma swākpà á ɔnoyāi
gɔɔ pó ále yázāsikōwa.

¹² Ma laaidò á yáwa maamaa,
āma á gb̄́e i Yobu εεboo,

i e yázāsiwào.

¹³ Asu àò mε á ònò kào,
sema Lua aà fu, i ke gbēnazina no.

¹⁴ Lá Yobu i a yá dódómεεo,
má wewà lá á òèwao.

¹⁵ Aa bílikè, aale wewà bo,
aa yāe vī wà oè bo.

¹⁶ Aale yāe oo, máó sáázi bo,
aa zεa we, aa kùà yá'okíwa.

¹⁷ Mapi, má a pó o sō,
mámε má a dōa o sō.

¹⁸ Asa má yāvī dasi mà o,
yápiò lé ma nòse pūna.

¹⁹ Aa ku ma guu lán vεε pó kú tùu būu guuwa,
má ye pūna lán vεε tùu dafuwa.

²⁰ Sema mapi mà yā'o, ma mε i su,
sema mà fεε mà wewà.

²¹ Má gbé bóbò'osio,
má gbé kεkε ní léoo.

²² Tó má gbēkεkεa ní léo dō,
ma Kεna a ma se tamanò gòε.

33

Lua i gbēnazina gba laai

¹ Ma yāma sa Yobu,
swákpa ma yā'oai.

² Gwa, ma bò ní yáo sa,
a dò ma léu.

³ Ma yáo lé bò ma nòsemaa guuε,
mále yá pó má dō o ní nòsemendoo.

⁴ Lua Nisina ma ke,

Gbãapiide lé'ianapi ma gba wēni.

⁵ Tó nyō f̄s, yāwea,
sɔuke, ní yázāsia.

⁶ Má ké, má doūnnɔ Luaεε,
à gītò à ma keò s̄ε.

⁷ Nsu viakεμεεο,
má ɔt̄ma gbãao.

⁸ N ò ma swá mà,
má mà n yā'ò n mē,

⁹ ní tàae v̄io, ní zēa,
ní kú gbās̄isai, ní yāv̄ai v̄io.

¹⁰ ɔ Lua íbeles̄ennɔ,
à n dil̄e a w̄ele ũ.

¹¹ I galakpane,
ìò n tàasika n yākea píi guu.

¹² Mál̄e onε, n yá bee nao,
asa Lua z̄ɔ de gbēnaz̄inaa.

¹³ Bóyāi níle zɔadɔ Luawa
ké ìli yázāsi gbēnaz̄inawao ni?

¹⁴ Lua ì yā'o gēn doe,
ìli a gb̄esisio.

¹⁵ I yā'oné w̄épungu'ea ge nana guu gwá,
gɔɔ p̄ó i niaz̄ide kpà gb̄éɔla,
aale ipi o ní wúlek̄i.

¹⁶ ɔ ì yā'o ní swáú,
ì to v̄ia ní kú ní ìadama yáo,

¹⁷ ké gb̄éɔ e mik̄e yāv̄aiwa,
mé aasu ìanadão.

¹⁸ I gíné màa aa ta miau,
ì kpáné wà ní dede ní f̄endao.

19 I gbé toto ní wawāwāo aà wúlekíi,
 19 I akpaaàzi kámabosai,
 20 ǝ pɔblea ǝ kèè bɔbɔ ũ,
 20 ǝ ilio ye a pɔeã blei seo.
 21 Aà mɛ ǝ ibaba,
 21 aà wá pɔ ulea yāa ǝ bɔ gupuau sa,
 22 e aà wēni káikū ní miao,
 22 àlɛ sɔ malaika gbēdɛnaɔzi.

23 N beeo tó a malaika ví kɔɔ ũ,
 23 gbé pɔ de gbēɔn òaa sɔɔla,
 23 a yá pɔ zɛví ɔbè,
 24 i sùuukɛaàɔ à oné:
 24 Asu to aà ta miauo,
 24 ma aà misia zé è.
 25 Aà mɛ i dafukū lán nétēnawa,
 25 ǝ tɛkɛ lán èwaasowa,
 26 i wabikɛ Luawa, i kɛaàɔ na.
 26 Tó a è Lua a wɛgwà, a kúkuakɛ,
 26 Lua i ɛa tɔ aàɔ naanɔ.
 27 A gé gbéɔ kíi, i mɛ:
 27 Ma duunakè ma yázɛde fuangbà,
 27 ǝ Lua i a flabomɛɛo.
 28 A ma mǐsi, mi ta miauo,
 28 málɛ pɔnakɛ aà gupuau sa.

29 N èa? Lua ǝ yá beeo kɛ píi,
 29 ǝ kɛ gbéɛ gēn pla, baa gēn àaɔ.
 30 I aà si gawa,
 30 ké gupua wēnide e biiwà.
 31 Swákpa n ma yāma, Yobu,
 31 ñyɔ n lé kpaaũ, mapi má yā'o.
 32 Tó ní yā'oa ví sɔ, o,

asa má ye mà yānakpama.
³³ Tó ní ví s̄o, ma yāma.
 Níle mà ̄no dane.

34

Elihu Yobu t̄ae'ea

- ¹ Elihu p̄e a yále à m̄e:
² A ̄no_{nao}, à ma yāma!
 A yād̄_{nao}, à swákpa à ma!
³ Asa swá í yá d̄k̄_ε,
 lá lé í ble d̄k̄_εwaε.
⁴ Wà ze ní yáz_εdeo,
 wí_o yāmaa d̄_o wá zānguo.
⁵ Yobu lé me á t̄ae vío,
 ̄ Lua lé gí a yānakpáiwà.
⁶ A m̄e ní a yá nao,
 Lua lé a dile εεde ũε,
 ní a t̄aesaidεkeo a b̄á f̄naε.
⁷ Démε kú lán Yobuwa
 d̄_εa ní Luao ̄_o de aà imia ũi?
⁸ A gb̄_εkpà ní duunk_εnao,
 à bè_ε ní v̄aik_εnao.
⁹ Aša í m̄e
 gb̄_ε wεεlea a yá ká Luagu ài vío.
¹⁰ A n̄_εde_o, à ma yāma!
 Yād̄_osai í k̄_ε'e ní Luaoo,
 Gb̄_εapiide lí yāv̄aik_εo.
¹¹ I flabo baadeε a yā_εawaε,
 gb̄_εp̄ii z̄ia yá ̄ í wiè a musu.*
¹² Lua lí yād̄_osai keo fá!

* 34:11 Sou 62.13

Gbãapiide lí yázede fuangbao.

¹³ Déme aà díle dúnia kía úi?

Déme dúnia búu nàè aà ɔzi?

¹⁴ Tó à zèò

à nisina ní ían wēnideo si baadewa,

¹⁵ gbépii a gaga gòe,

gbēnazina i ea gē tíu.

¹⁶ Yobu, tó n ònò kà, yáe bee ma,

swáe ma yáí.

¹⁷ Gbé pò ye yázedeio a ke dɔaana ũe?

Lua zō mé a maa, ò níyō yādaaàlaa?

¹⁸ Luapi ì o kíaone, pò gia,

ì o kíabuione, gbēvài.

¹⁹ Ili kía dilé ndoao,

ìli ze ní ɔdeɔ à bò taasideɔ kpeo,

asa ampiiá aà pòkeaone.

²⁰ Aaí gaga kándo wēedo,

aaí gbásíle aa gēzea,

zedeo ì ánuato gbēnazina ɔ sai.

²¹ Lua ì wéte gbēnazinao yákeai,

lá aale gbáe, ì e píie.

²² Gusia ge gusisie ku

ké vāikena ulēuè.

²³ Lua lí gbé lala yáí

à gbasa yādaaàlao.

²⁴ I zedeo wíwi yágōgōarínò sai,

ò ì gbēpáleɔ dilé ní gbēu.

²⁵ Ké ì ní yákeao e yáí,

ì ní fuangba gwāasina à ní wíwi.

²⁶ I ní wetá ní vāi yáí gupuau,

27 ké aa bò àà yá kpe,
 aai laaidò àà yáwao yáí.

28 Aa tò pòesaideò wii Lua lè,
 ò à wènadepiò wii mà.

29 Lua nílea kpé, déme a fò àà tàae ei?
 A azia kpàgui, déme a bòwài?
 A iko ví bui píiwa ní baadeo,
 30 ké luayádansai su kpalable,
 i kōnikε gbéòneo yáí.

31 Tó gbé ò Luaε tàaedεn a ũ,
 á yádoòsai ke bo,

32 yá pò á dōo Lua dadaε,
 tó a duunakè yāaε, á ke bo.

33 Lua a íadawà yà?
 N Lua tàae è, ní è kpelewa ni?
 Lá níle e, o, n yáε, i ke mámeo.

34 Nòsedeò òmεε,
 ònòna pò aa ma yāmàò mè,

35 Yobu lé yá pò á dōo o,
 àà yá'oa dòò vío.

36 Yobu íadama aò γεε,
 asa àle yázási lán gběvāiwaε.

37 Alε tàae káfi duunaa,
 àle òtaale wá guu,
 àle lenakasa Luaε.

35

Yobu zòadòa Luawád pāε

1 Elihu èa pè a yáíle à mè:

2-3 Ké n mè Lua a yānakpama,

̄ n ea n m̀e b́ aì kua duunasai v̄i,
 ge b́ má s̄e a guui,
 n̄le e ý ṕ n̄ b̄opi maa ỳa?

4 Mpi n̄ n gb̄́, má ýz̄asiwá.

5 W̄́e n̄ luab̄e gwa,
 gwa lá luab̄epuana z̄ann̄ m̀e!

6 Tó n duunak̀, b́ a wo Luawai?

Tó n t̄ae lé diadi, b́ a biwài?

7 Tó n kú n d̀owa, b́ n̄le aà gbai?

B́ àle emai?

8 N gb̄́deeo ̄ n v̄ik̄ea ì ṕ womá,
 n gb̄́naz̄in deeo ̄ n maak̄ea ì àik̄en̄.

9 Gb̄́am̄an̄é p̄s̄i ì to wà wiile
 wà me wá sí gb̄́ taiink̄enāwa.

10 Ama an gb̄́e lí me Lua a K̄ena ku máeo.

̄me ì to wà let̄e d̄o gwá,

11 ì ȳadaw̄́e de n̄b̄ola,

ì wá gba ̄n̄ de b̄ola.

12 Tó wà wiil̄wà, ìli ȳamamáo,

ké gb̄́v̄aip̄io ì d̄owà ȳái.

13 Wii p̄́e! Lua lí sw̄́eio,

Gb̄́apiide lí n̄ ȳdao.

14 Baa ké n m̀e ni wesiāle,

n ý aà k̄i l̀, s̄aāzi.

15 Ké àle p̄k̄umab̄b̄má tia kéwao

̄ n̄le e àle t̄ae ṕ wa k̀o ȳdaōea?

16 Beewa Yobu ȳp̄a ò,

à ý ṕ á a gbad̄o b̀le.

36

Wi taasike wá bɔa maa yáíe

¹ Elihu èa pè a yáíe à mè:

² Menake yɔɔ, mí ea one

yá pɔ̀ tò Lua yá mé kú.

³ Mí bɔne ní ma dɔa pɔ̀ i bɔ káioo,
mí yānakpa ma Kenawa.

⁴ Nyɔ̀ dɔ́ sáasá ké ma yá ee vɔo,
ma ɔ̀nɔpaɛmade má kunnɔ.

⁵ Lua zɔɔ, kási ili saka gbēeguo,
a zɔɔ, yá pɔ̀ à zèò lilea vɔo.

⁶ Ili gbēvāi to aàɔ kuo,

ì yágɔ̀gɔ̀ wēnadeɔne a zéwae.

⁷ Aà wé lí go gbēmaawao,
ì ní kpá kpalau ní kíaɔ sānu,
ì to aaw kible gɔɔpii, aai tɔbɔ.

⁸ Tó wà gbéɔ̀ yèye ní mɔdaonaw,
tó wà wétēa ba kǎné,

⁹ Lua ì yá pɔ̀ aa kèɔ oné,
ɔ̀ aai dɔ́ ké wà dɔewà, wà tàaekèè.

¹⁰ I ní swá busané,

ké aa e yāma yáí,
ì dilené aa mikē yāvāiwa.

¹¹ Tó aa aà yāmà mé aa zɔ̀blèè,
aa láa maa, aai ká ní gɔɔwa ní namao.

¹² Tó aa gĩ mai,

wa ní dɛdɛ ní fēndaoe,
aa kpagua dɔa kēsāma yáí.

¹³ Luayādansaiɔ̀ ɔ̀ íkūa ní sɔu,

baa tó Lua ní yé ní mɔdaonaɔ,
aali awakpaèò.

14 Aaĩ εε wà gaga ní èwaasogɔɔ
lán gɔ̃ε káaluɔɔ gaawa.

15 Lua ì to wēna gbé le ké à aà bɔ yáíε,
ì to wà gbãamɔ gbéε, ké aà swá e busa.

16 Maa àλε n sisi à n bɔ n yooyeau,
i gennɔ dèεpookii, ní gɔ̃ nziaε dɔdɔa,
n táabũnu aɔ fòona vío ní ble maao.

17 Lua tàae'ea lán gbēvāiwa lé í sima,
n aà tàae è, ɔ̃ àλε n swāgaga.

18 Laaika ké àizεε su n wé bleo,
ńsu to gbagusae zɔɔ n làasoo liaao.

19 N wiilεa a fɔ̃ n bɔ taasiue?
Baa ní dēε sa pó ńλε kao píi.

20 Nsu gwāasina nidεo,
gbēnazina ánuatoa gɔɔpi.

21 Laaika zεa ní vāioi,
asa wāwāpi n le ké ñ kē vāiwa yáíε.

Lua mé gbāa ví

22 Lua de pópíia a gbāa yáí.
Démε yādanεde ũ laaàwai?

23 Démε aà yākeɔ zé kalεèi?
Démε a fɔ̃ oè à vāikèi?

24 To aà zĩ maaboa àɔ dɔngu,
aà yá pó wà ledàò wĩ sipiɔ.

25 Gbépii wesĩ aà pɔkeapiɔle,
baade lé gwa kāaa.

26 Lua de pópíia,
aà zɔ̃kε de wá dɔ̃ala,
wa fɔ̃ wà aà wē dɔdɔ wà a lé dɔ̃o.

27 I í pusu gále suowa,
 ̄ĩ to à ma lou ũ à εα ta swai.
 28 I to lou sisi à kwe
 à í z̄ō bō gb̄ēnaz̄inaōne.
 29 Démε lousisia daa gua yási d̄ōi?
 Démε aà k̄ōfi gbāa b̄ōk̄ii gbad̄ōi?
 30 Gwa! I to loup̄ileα daga,
 a gupua ì k̄ule ísiaa e títiu.
 31 I kibleò bui píiwa,
 ì ble kpaomá àò dińzi.
 32 A loup̄ileα naa a ɔ̄z̄i,
 ̄ĩ í p̄ó p̄ó a yei aà suwà oè.
 33 Aà k̄ōfi ìb̄ aà baokpa,
 baa p̄otuō ì d̄ō ké à kà k̄ai.

37

1 Zàařana ì to s̄ō k̄ēmagu,
 ìb̄ ví kp̄òkp̄okpo.
 2 A swákpa à aà l̄ō ma, àε p̄ūna,
 louv̄ia lé b̄ō aà léu.
 3 I loup̄ileα gbaε musu gup̄iiu,
 ì pílep̄ile e d̄únia léwa.
 4 A gbeα ì pala gbáugbāu,
 ì p̄ūna ní a z̄ōke l̄ōo.
 Tó aà l̄ō d̄ō, ìli a pílea z̄ūukeo.
 5 Lua p̄ūnaaá yāb̄ōnsaεε,
 ì yāz̄ōke, wá f̄ō a gbad̄ōo.
 6 I o lough̄εε aà kwe d̄úniau,
 ì o louε aà ma ní gbāao.
 7 I tó gbépii go az̄ia ḡia,
 ké baade e d̄ō áme ále z̄ike we.
 8 S̄ēa n̄òb̄ō ì tá ní t̄ou,
 aao ye ní ulek̄i.

- 9 Zàa'iana ì bọ a kpéu,
 ì to ían nié bọlé.
 10 Lua lé'ianapi ì to í i,
 í pọ kále nàì i gọ lán loughewa.
 11 Ọme ì í aso di luabepuanae,
 ọ ì to lou àọ pílepila a guu.
 12 Lousisia ì bọ bilébilékọu lá a díléèwa,
 ọ ì da dúniáa píi lá a òwa.
 13 I mó ní a píio gotọama ù
 ge tọlé níniá gbèkẹkẹae ù.
- 14 Yáé bee ma Yobu,
 ze ò Lua dabudabubu gwa.
 15 N dọ lá Lua ì yádilé pọpionea?
 N dọ lá ì to lou pílea?
 16 N dọ lá lousisia ì bọ looa musua?
 Lua dọapaemade mé dabudabupi kẹ.
 17 N gbé pọ niọ yọ n pọkasaọ guu,
 tọ guantẹna lé me'ọ tọléwa,
 18 níyọ fẹ ọli musuu laaàwaa?
 Luabepi gbáae lán mò díiwa.
- 19 Yá pọ wá o Luae dawěe.
 Wá yázekalea dọo wá wésia yáì.
 20 Wa oè má ye mà yá'òè yà?
 Gbẹe a we o wà a de tiaa?
 21 Iana fẹle luabepuana yà,
 íatẹ bọ musu sa, wé lé dọwào,
 a gbáa kẹ zài.
 22 Luabetẹana bọ gugbántoo oi,
 à gawi zọọ dà Luae.
 23 Wá fẹ Gbáapiide leo,
 aà iko zọọ, ì bọ yáke a zéwa,

ìli yáze de fuangbao.
 24 Ayāmeto gbēnazina ì vīakeè,
 asa ìli ònònao yādao.

38

Dii yázasia Yobuwa

1 Ǿ Dii yázāsì Yobuwa zàa'iana guu à mè:
 2 Déme lé òno òokpa
 ní yāfaasai oaoi?
 3 Sòuke lán gōsawa,
 má n la yái, ní wea.

Lua mé dúnia kè

4 Ké ma dúnia kàle, ní kú má ni?
 Tó ní a dōa vī, omee.
 5 Déme a kòlèi?
 Déme ba yòwài? N dō nolo?
 6 Wà a gbá pèle bówa ni?
 Déme a ē dàale,
 7 gòò pò gudòleia saanao lé gulake,
 mé luabe gbāadeo* kúkua do píii?
 8 Ké ísia bò a da gbēeu,
 déme kaa liai à a zùukèi?†
 9 Ma luabepuana dàè pòkasa ũ,
 ma sua fīwà ulada ũ.
 10 Ma a zekii lé dàè,
 ma zetàè ma gbáa dàu.
 11 Má òè: Nili mó la, ísu vīao,
 n ikooa zōō ze la.

12 N yādīle kòoe yāae?
 N bókii òb gudòaea?

* 38:7 Yob 1.6 † 38:8 Zel 5.22

13 Gudɔa ɪ dúnia kú a gola sfišwa,
 ɪ vâikenaɔ kpoε.

14 I dúnia lile lán oo pó wà seelakèwàwa,
 s̀s̀s̀ɔ ɪ bɔ gupuau lán ula kpóũkpoũna keawa.

15 I gi vâikenaɔne aa ní gusiayã ke,
 ɪ ní ɔ pó aa sè musu é'ε.

16 N ge e za ísia nibɔnaɔ ḱia?
 N beβε ísipi nɔnau yãae?

17 Wà ga gãmɔ òlɔne?

N beɔa bíibɔleɔ èa?

18 N dúnia yàasa lé tàasikàa?

Tó ní yá beeɔ dš píi, omεε.

19 Gupua ben máí?

N gusiakukíi dše?

20 Nyš fš géínɔ ní bùsuua?

N ní be zé dšɔ lé?

21 N dš, asa wà n i gɔɔ bee nolo?

N wē lé vío nolo?

22 N gē làasi pó ma guniε kàleua?

N ma loughε dš èa?

23 Mío kúa taasikegɔɔ pó ũε,

mi gbaε zikagɔɔ.

24 Gupua ɪ ligua kpelewa ni?

Íana ɪ bɔ à li tɔɔleɔ kpelewa ni?

25 Déme ɪ loukwεa dazεwai?

Déme ɪ zεbɔ loupileaei?

26 I to lou ma tɔɔle pó gbēε kuou,

baa sēgbāu gu pó gbēnazina vío.

27 I bezia ní tàaaɔ níni,

ɪ to sē bɔle we.

28 Lou de'ia vie?
Démε δε sua pó ĩ kpa mae ũi?

29 Dé neasakpε loughε ĩ bɔui?
Démε ĩ fii i, ɔ i gbasa kpai?

30 Démε ĩ to í fee lán gbεwa
à to ísia musu gbãakũĩ?

31 Nyɔ̄ fɔ̄ saana pó kãaaɔ̄ kãaaa?

Nyɔ̄ fɔ̄ Saan kífɛnɛnaɔ̄ kɛkɔ̄waa?‡

32 Nyɔ̄ fɔ̄ Saan nòɔ'imina bile a gɔɔwaa?

Nyɔ̄ fɔ̄ bɔ̄ ní Saan ko neadeo ní a néɔa?

33 N musupɔ̄ ikoyã dɔ̄a?

Nyɔ̄ fɔ̄ ñ ní kpá kpalau tɔɔlea?

34 Nyɔ̄ fɔ̄ lezu louzi à sisi

à ibɔ̄ à n gbɛ̄a?

35 Ni loupileɔ̄ gbaε aa dazeu nεe?

Aaĩ mɔ̄ onε wa làa yã?

36 Démε ɔ̄nɔ̄ dà kpɔ̄bɔ̄'ilɛnaei?

Démε dɔ̄a kpà kosawai?

37 Dé ɔ̄nɔ̄ mé kà à lounaaɔ̄ naoi?

Démε a fɔ̄ musu olaɔ̄ yeɛlei?

38 Tó a ibòle, bùsu giina ĩ gɔ̄ bèle ũ,
bùsukɔ̄tɛ̄ɔ̄ ĩ nanakɔ̄wa.

Lua mé nòbɔ̄ kè

39-40 Gɔ̄ pó nòɔmusuɔ̄ naalea ní tòou,

ge aale nòɔ kpakpa dào guu,

mímε ni toekanéa?

Mmε ni to an néɔ̄ kãaa?

41 Tó gbagbaa néɔ̄ lé liaaliaa,

aale lezumazi blekɛ̄sãama yáí,

démε ĩ pɔ̄blea kpámái?

‡ 38:31 Amɔ̄ 5.8

39

¹ N tue ne'igɔɔ dɔe?

N bana è ɔɔ pɔ àle ne'ia?

² Ni ní nɔ mɔ dɔdɔe?

Ni ní ne'igɔɔ dɔe?

³ Aaí kúle aa ne'ie,

ɔ an ne'iwāwā ì kpále.

⁴ An néɔ ì gbāakū sēu, aaí péle,

aaí gēzea, aali su ní daɔwa lɔo.

⁵ Déme tò sēa zāa'ina gɔ aziaei?

Déme aà pòlo gbàei?

⁶ Ma sēsao dilèè aà be ũe,

ma tɔɔle wiside kèè aà kúki ũ.

⁷ I wéle súu ke pɔɔpɔɔe,

ìli gbāamɔnedɔɔ zɔa mao.

⁸ Iɔ sìsìb keele àɔ sē weele,

ìɔ kpáleke pɔ ísinaci píi.

⁹ Zùsēle a we zikenee?

A we i n tàakalekíie?

¹⁰ Nyɔ ba dɔwà aà sa panee?

Nyɔ zuudaè aà kpase kēnee?

¹¹ Nyɔ aà náaike aà gbāa zɔɔ yáie?

Nyɔ wei ò n zì toèe?

¹² Nyɔ aà náaike,

aà n pɔwena sése suone zeue?

¹³ Taataa ì a gàsía poo ní pɔnao,

a muaa ní wàaliana gàsía káoo.

¹⁴ I gbada zíle,

ì to úfāa gbepiɔ wā à pipi.

¹⁵ Ké wa su kèsepelewà à wíwi,

ge sèanɔbɔɔ ɔzɔwà líɔ dɔaàguo.

¹⁶ Iɔ pásí ní a néɔ,
 níyɔɔ dɔ se aàzia néɔ no,
 zí pá kea lí keè yāe ũo.

¹⁷ Asa mi aà gba ɔnɔɔ,
 mi aà baa da faadeɔ guuo.

¹⁸ Ama tó à pòo à bò ní bao,
 ì ś kēe, ɔ ì śpi dikpena yáalɔ.

¹⁹ Mmɛ ni to ś àɔ gbāaa?
 Mmɛ n bángasa pèpèè aà waawaa?

²⁰ Mmɛ ni to aàɔ víví lán kwawaa?
 Aà pɔbɔa a níu kɔfi ì to vía ní kú.

²¹ I a gbá pálepále guzulɛu,
 ì pɔnake a gbāa yá musu,
 ɔ ì gé dai zígɔɔle.

²² I pó pó wí víakeè yáalɔe,
 sɔ lí kēaàguo,
 ìli pòbɔzákɛ fēndaɛo.

²³ Ka ì kɔfikɛ gbàlau aà musu,
 sɔmpɛpɛɛ ní sɔn gésedeo ì teke.

²⁴ Tó wà zímɔ pè,
 ìliɔ azia dakli dɔo,
 ì tɔɔle gbē ì víví,
 ì ke sèeɛeɛeɛe.

²⁵ Tó wà kuupè,
 ì pɔbɔ a níu à mè èhèè!
 Iɔ zí íanasɛɛɛ za zàzã
 ní dɔaanaɔ kɔfi gbāao ní kúkuakeao.

²⁶ N ɔnɔ mé tò bleaa ì vua
 à a gàsía poo à gé gɛɔmidɔkí oia?

27 Mmε ní dilε yāamusue
aáli yàakpa, i a sakpe da musua?

28 Iɔ ku gbε musu, we i iu,
i pe gbè misonawa a aafia'ekii ũ.

29 Za we Iɔ pɔblea gwagwau,
i pɔɔ wépa kãaa.

30 Au mé aà néɔ pɔblea ũ,
gu pɔ pɔge kuu, Iɔ ku weε.*

40

Gbēnazina li fɔ Lua bḕeb̀ò

1 Ǿ Dii èa ò Yobue:

2 Ma Gbāapiide,
nyɔ ma tàae e n̄ ma gba laaia?
Luabēebona, yázāsia sa.

3 Ǿ Yobu wèwà à mè:

4 Má pɔe ũo, kpelewa má wemai?

Sema mà ɔku ma léwa bàasio.

5 Ma yá'ò gēn doε, má εa o Iɔ,
má ò gēn pla se, má a zási Iɔ.

6 Ǿ Dii èa yá'ò Yobue zàa'iana guu à mè:

7 Sɔuke lán gɔsawa,
má yálalama, ní wea.

8 Nyɔ láka ma yákeεa a zéwaa yà?

N ye n̄ yá'ikpaa, n yāna bɔ yá?

9 N gàsa gbāa kāmawaa?

N Iɔ a fɔ gu dee lamawaa?

10 Zɔɔke ní kíakεo da nɔamblebɔɔ ũ,
gawi ní beεεo da ulada ũ.

* **39:30** Mat 24.28, Luk 17.37

11 N n pɔfɛbɔbɔmá,
 waladeɔ gwa ní wɛpásio, widamá.
 12 Waladeɔ gwa ní wɛpásio, ní ní lao,
 ɔzɔmá gu pɔ aa kuu,
 13 ní ní vɛ tɛ́enau píi,
 ní pɔ fi ní oawa miau,
 14 mí gbasá mà n sáaukpa,
 ké n fɔ n ziblé ní n ɔplaaɔ yáí.

Dalagɔɔ

15 Dalagɔɔ gwa,
 máme ma aà kè lá ma n kɛwa.
 I sɛ ble lán zuwae.
 16 Aà yèèe ku aà wokpɛe,
 aà gbáa ku aà kutelenawae.
 17 I a vlá pɔo lán sɛde líwa,
 aà gbala kí de lán bataɛawae.
 18 Aà wáɔ de lán mɔgotɛwa,
 aà meguɔ de lán mɔ gowa.
 19 Aà zɔɔ mé de pɔ b́éé pɔ má kèɔla,
 mapi aà Kena ma fɛnda kèè.
 20 Gbèsisib mé aà ble'ekii ũ,
 we sèanɔbɔɔ i kɔ́'ou píi.
 21 I wúle íu kòlɔwɛɛ zíe,
 íb ye feeu dána guu.
 22 Kòlɔwɛɛ ue i daaàla,
 swagbalalaɔ i kákaaàla.
 23 Baa tó swa gbakàka, ìli leelekeo,
 tó Yuudɛ isukaa lé aà lé lé, ìli deeo.
 24 Nlɛ e wa fɔ wà aà wé wíwi, wi aà kũ nɛe?
 Nlɛ e wa e kɔnikèè, wi aà ní fɔ́ yà?

Kwása

25 Nyõ fõ kwāsa kú n kokoao n gáε n bõòe?

Nyõ fõ ba dõ àà lénawae?

26 Nyõ fõ bà lεεna ká àà níue?

Nyõ fõ n àà letā zíε fõ n kúlaoe?

27 A awakpakpaneε?

A yá nana onεε?

28 A lεdoũkεnno

n a sε n zõ ũ e a wēni léu nεε?

29 Nyõ kõõ'òò lá wí o n bāowae?

Nyõ ba dõwà n kpa n nenõεnaõwae?

30 Laatanaõ kwāsapi tõεmáε?

Laayianaõ aa àà tõnõnakεkõεε?

31 Nyõ fõ n àà pápa n saao n àà baa fõε?

Nyõ fõ n àà mi ke yáiyai n sõnaoe?

32 Wεεε òkāwà n gwa!

Dēεpi a sānguo,

nyõ si a sīawa bo.

41

1 Tó n̄le e nyõ àà kũε,

n̄le nzīa sāsāε,

tó n wesīaàε, nyõ gõ ze sãiiε.

2 Lá gbēε wó i ka à to àà go a tiao,

déme a fõ ze ma aε sõi?

3 Déme a fõ ma le à o ma fiaboεi?

Pó pó kú dúniau píiá ma póε.

4 Má gí kwāsapi gbáõ yã'oio

ge àà gõsake ge àà kefεnke.

5 Déme a fõ à àà tεε woloι?

Déme a we àasīna kaèi?

6 Déme a we à àà lé wēaaι?

Aà swaa àà lé pà mé a kai ví.

23 I í bilɛ títiu lán í piaouwa,
 ì ísipi ya lán nísi ikpaawa.

24 I seena ìo tɛ aà kpɛɛ,
 ísipi ì ya aà kpɛ púuu.

25 Aà sáa kú dúnia guuo,
 ma pɔkɛaɔ guu òmɛ vía vío.

26 I pɔ pɔ aalɛ e wa kaɔ dilɛ pãɛ,
 òmɛ nòo tɔdeɔ kía ũ.

42

Yobu misiiɛa Luaɛ

1 Ǿ Yobu ò Diiɛ à mè:

2 Má dɔ kɛ ríyɔ fɔ yápii kɛ,
 nili fu yá pɔ ríɛ yáwao.

3 N mè démɛ lé zɛzɔ ònɔɛ dɔsaii?
 Sianaɛ, ma yá pɔ má a gbadɔo ò,
 yábɔnsaɛ pɔ de ma dɔala.

4 N mè mà swákpa, ríyɔ yá'o,
 ríyɔ yálalaa, mí wema.

5 Ma n yá mà ní swáoo yáaɛ,
 tiasa ò ma wɛsɪnɛ.

6 Ayãmeto ma sakà maziagu,
 ma nòsɛlilɛ zɔɛa bùsuu tufua.

Dii ɛa Yobu zɛdɔa

7 Dii yá beeɔ oa gbɛa à yá'ò Temani gbɛ́ Elifazaɛ
 à mè: Ma pɔ pànzi ní n gbɛ́ gbɛɔn plaɔ, asa i ma
 yá'o a zéwa lán ma zòblena Yobuwao. 8 A zuswana
 sɛ mèn sopla ní sāsakaoo mèn sopla, à gɛò ma
 zòblena Yobu kii, í sa pɔ wí a pɔ kátɛu à tékū oò,
 ma zòblena Yobu i wabikɛɛ́. Má aà wabikɛa sí,
 má kɛɛ́ á sɔũkɛwao. I ma yá'o a zéwa lán ma
 zòblena Yobuwao. 9 Ǿ Temani gbɛ́ Elifaza ní Sua gbɛ́

Bilidadao ní Naama gbé Zofaao ge kè lá Dii ònéwa, ò Dii Yobu wabikéanè sí.

¹⁰ Yobu wabikéa a gbēnaone gbéa Dii tò à sù a pá ziu. A èa à pò pò a ví yāa kǎfìè lèe pla. ¹¹ Aà vīi ní aà dāunaò mò aà kǎi píi ní aà gbé dǎaò píi. Aa pòblèaàno a be, aa sósobi kèaàno, aa aà nòse nīnīè yá pò Dii yīawà píi musu. Ǿ an baade aà gbà ánusú ní vua tāanao mēndodo.

¹² Dii èfāaikè Yobue gbézā de a káaua. A sǎo ví mèn àaasòsoo lèe gǎo mēndosai (14.000), yiongoò àaasòsoo lèe soolo (6.000), zuò àaa kwi (2.000) ní zàa'inaò àaa soo (1.000). ¹³ A negōe ì gbēon sopla ní nenōeò gbēon àaǎ b. ¹⁴ Aà nenōe sǎia tón Yemima, * a plaade tón Kasia, † a àaǎde tón Kelenafu. ‡ ¹⁵ Bùsupi guu píi nōe ku a maa kà Yobu nenōepiwao. An mae ní túbi dīlené ní ní dǎoē.

¹⁶ Yobu taasikéa gbéa à kè wè basoplae, à wesi a tōūnaò ní a síwenaò ní a sǎkpaēole. ¹⁷ A zikù táotaoe, ò à gà.

* **42:14** Bee mè felena. † **42:14** Lí gínana tó. ‡ **42:14** Bee mè kiopēna.

lxxx

Bibeli Luayátaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

lxxxi

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9